

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Celoživotní vzdělávání na podporu profesních kompetencí u specializovaných činností

Lifelong learning to support professional competencies in specialized activities

STUDIJNÍ PROGRAM

Specializace v pedagogice

STUDIJNÍ OBOR

Učitelství praktického vyučování a obd. výcviku

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. PhDr. Jitka Lorenzová Ph.D

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: Holásek Jméno: Jaroslav Osobní číslo: 460953
Fakulta/ústav: Masarykův ústav vyšších studií (MÚVS)
Zadávající katedra/ústav: Oddělení pedagogických a psychologických studií
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Celoživotní vzdělávání na podporu profesních kompetencí u specializovaných činností

Název bakalářské práce anglicky:

Lifelong learning to support professional competencies in specialized activities

Pokyny pro vypracování:

Cílem práce je s oporou o odborné zdroje popsat a strukturovat obecně platné požadavky na kompetence u specializovaných profesí, se zřetelem na oblast profesní přípravy na řízení motorových vozidel jako součásti kvalifikačních požadavků na výkon vybraných profesí. Sledovány budou otázky pojetí celoživotního vzdělávání určeného k naplňování zásad kariérního uplatnění. Pro zpracování práce bude využito metod obecně logických a smíšeného designu.

Seznam doporučené literatury:

TURECKIOVÁ, M. Kompetence ve vzděl. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1770-8. TURECKIOVÁ, M., ed. Další vzdělávání. Praha: E. Serv., 2008. ISBN 978-80-87306-00-0. ČESKO. VAŠUTOVÁ, J. a kol. Příprava koordinátorů ŠVP na odb. šk. Praha: NÚOV, 2010. ISBN 978-80-87063-29-3. Evaluace a hodnocení v procesu tvorby a realizace ŠVP. Praha: NÚOV, 2008. DVOŘÁKOVÁ, M., ŠERÁK, M. Andragogika a vzdělávání dospělých: vybrané kapitoly. Praha: FF UK, 2016. ISBN 978-80-7308-694-7.

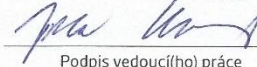
Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

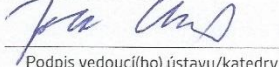
doc. PhDr. Jitka Lorenzová Ph.D., Oddělení pedagogických a psychologických studií MÚVS ČVUT

Jméno a pracoviště konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: 28.2.2019 Termín odevzdání bakalářské práce: 2.5.2019

Platnost zadání bakalářské práce: 30.9.2019

Podpis vedoucí(ho) práce

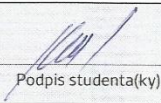

Podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

Podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

10.4.2019

Datum převzetí zadání

Podpis studenta(ky)

HOLÁSEK, Jaroslav. *Celoživotní vzdělávání na podporu profesních kompetencí u specializovaných činností*. Praha: ČVUT 2019. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury. Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 10. 02. 2019

Podpis:

Poděkování

Děkuji vedoucí práce, paní doc. PhDr. Jitce Lorenzové Ph.D. za vstřícnou pomoc a podporu při vzniku této práce. Dále velice děkuji všem, kteří mi svými odbornými radami pomohli k ucelení této práce. Mé veliké poděkování patří také mé rodině za nemalou pomoc a podporu během studia.

Abstrakt

Bakalářská práce se pohybuje v oblasti celoživotního vzdělávání se zaměřením na podporu profesních kompetencí u specializovaných činností, konkrétně u pozice řidiče - ochránce Ochranné služby Vojenské policie. Cílem práce je vytvoření návrhu vzdělávacího modulu odborné řídičské přípravy pro řidiče - ochránce u ochranné služby Vojenské policie České republiky a metodické rozpracování vybraných tematických celků spadajících do této přípravy. Práce je členěna do dvou základních celků, teoretického a praktického.

První kapitola se v úvodu věnuje teoretickým východiskům celoživotního vzdělávání, jádrovou částí je následující prezentace andragogických poznatků z oblasti plánování vzdělávací akce dalšího profesního vzdělávání. Kapitola druhá nejprve představuje metodická východiska a dále základní informace o profesních požadavcích a předpokladech pro výkon služby u Vojenské policie ČR (VP), organizační struktury VP a náplni pracovní činnosti Oddělení ochranné služby VP. Obsahem závěrečné části je prezentace návrhu programu dalšího profesního vzdělávání na podporu rozvoje kompetencí pro profesi řidiče-ochránce u ochranné služby. Návrh programu se zaměřuje na didaktickou stránku vzdělávání dospělých tak, jak je popsána v teoretické části. Z metodického hlediska práce využívá metody analýzy, syntézy a interpretace poznatků z oblasti vzdělávání dospělých.

Klíčová slova

Andragogika, didaktika, celoživotní vzdělávání, další profesní vzdělávání, vzdělávací program, Vojenská policie, ochranná služba Vojenské policie, profese řidiče - ochránce u ochranné služby Vojenské policie

Abstract

The bachelor thesis deals with the topic of lifelong learning with a focus on supporting professional competencies in specialized activities. Further professional education, which focuses on the development of professional and professional competences, takes place after the end of vocational education and training in the school system and is an integral part of active working life. The aim of the thesis is to create a general model of further professional education for the Defender's driver at the Military Police Protection Service. The thesis is divided into two basic units, both theoretical and applied. The first chapter is devoted to the theoretical background of lifelong learning, the core part of which is the following presentation of andragogical knowledge from the field of planning of educational activities of further professional education. The second chapter introduces methodological bases and basic information about the professional requirements and assumptions for service at the Military Police of the Czech Republic (MP), the organizational structure of the MP and the content of the work of the MP Service Department. The content of the final part is a presentation of a proposal for a program of further professional education to support the development of competences for the profession of the Defender's driver in the protective service. The design of the program focuses on the didactic aspect of adult education, as described in the theoretical part. From a methodological point of view, the thesis uses some qualitative research methods and generally scientific methods of analysis, synthesis, comparison and generalization.

Key words

Andragogy, didactics, lifelong learning, further vocational training, educational program, Military police, military service, Military police defense profession

Obsah

Obsah	9
Úvod	5
1 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	8
1.1 Vymezení základních pojmů.....	8
1.1.1 Učení.....	8
1.1.2 Vzdělávání.....	9
1.1.3 Kompetence.....	13
1.2 Plánování a příprava vzdělávací akce DPV.....	14
1.2.1 Analýza vzdělávacích potřeb.....	16
1.2.2 Formulace cílů vzdělávací akce.....	17
1.2.3 Určení obsahu vzdělávací akce.....	18
1.2.4 Určení formy vzdělávací akce a požadavky na lektora.....	20
1.2.5 Určení didaktických prostředků a postupu vzdělávání.....	22
1.2.6 Hodnocení vzdělávací akce.....	26
2 Profesionální vzdělávání řidiče - ochránce u Vojenské policie ČR	28
2.1 Charakteristika ochranné služby Vojenské policie ČR.....	28
2.2 Pozice řidiče - ochránce.....	29
2.3 Stávající systém přípravy řidiče - ochránce. Aktuální opora pro organizaci a vedení odborné přípravy.....	29
2.4 Moduly odborné přípravy.....	31
2.4.1 Modul Všeobecná (vše-vojsková) příprava.....	32
2.4.2 Modul odborná příprava.....	42
2.4.3 Modul taktická příprava.....	51
2.4.4 Modul zvláštní příprava.....	56
2.5 Závěr teoretické části.....	58
3 Návrh Úvodního přeškolovacího kurzu odborné profesní přípravy pro řidiče - ochránce Ochranné služby Vojenské policie České republiky	60
3.1 Cíl a metodika.....	60
3.2 Návrh Úvodního přeškolovacího kurzu DPV řidičů - ochránců Vojenské policie s důrazem na řidičskou přípravu.....	60

Závěr	71
Seznam použité literatury	73
Seznam obrázků	78
Seznam tabulek	79

Úvod

Bakalářská práce se zabývá tématem celoživotního vzdělávání dospělých, se specifickým zaměřením na podporu profesních kompetencí u specializovaných činností příslušníků ochranné služby vojenské policie, konkrétně řidičů - ochránců. Cílem práce je vytvoření návrhu vzdělávacího programu odborné řidičské přípravy pro řidiče - ochránce u ochranné služby Vojenské policie České republiky a metodické rozpracování vybraných tematických celků spadajících do této přípravy.

Celoživotní vzdělávání se stalo v současné evropské společnosti významným společenským tématem. Úkolem každého jednotlivce je rozšiřovat si své vzdělanostní portfolio, a to nejen v souladu se svou vlastní motivací, ale i v souladu s požadavky zaměstnavatele. Pracovník či zaměstnanec má možnost rozvíjet vlastní profesní kompetence v různých formách vzdělávání dospělých, zejména v rámci celoživotního vzdělávání nebo dalšího profesního vzdělávání. Programy celoživotního vzdělávání jsou realizovány certifikovanými institucemi univerzitního typu, jako např. Centry celoživotního vzdělávání Univerzity Karlovy v Praze, Univerzity Palackého v Olomouci či Masarykovy univerzity v Brně.

Tato práce se zejména v praktické části zaměřuje na další profesní vzdělávání, které bývá realizováno samotným zaměstnavatelem. Vzdělávací akce v rámci dalšího profesního vzdělávání (dále jen DPV) cílí především na rozvíjení specifických způsobilostí (kompetencí) potřebných pro kvalifikovaný výkon na stávající pracovní pozici (pracovním místě), ale i na rozvoj pracovníků a řízení jejich kariéry.

Předkládaná bakalářská práce si neklade za cíl postihnout veškerou problematiku dalšího vzdělávání dospělých v celé její komplexnosti. Nezabývá se organizačními záležitostmi či ekonomickou stránkou apod., ale primárně se zaměřuje na pedagogickou/didaktickou, resp. andragogickou dimenzi dalšího vzdělávání dospělých. Pedagogika je v této práci chápána jako věda o výchově a vzdělávání, didaktika jako teorie vzdělávání, která se zabývá formami, postupy a cíli vzdělávání, a andragogika jako aplikovaná disciplína pedagogiky zbývající se edukací dospělých lidí, která respektuje zvláštnosti spojené se vzděláváním dospělých.

Uvedené zaměření se zrcadlí ve struktuře práce, členěné do dvou částí, teoretické a aplikační. Po úvodním vymezení relevantních pojmů se text první kapitoly věnuje didaktickým náležitostem vzdělávání dospělých, navázaných na přípravnou fázi vzdělávací akce. Presentovány jsou teoretické poznatky o: analýze vzdělávacích potřeb (jejímž účelem je zjistit, jaké profesní kompetence mají být v rámci vzdělávání rozvíjeny), stanovení cílů vzdělávání, obsahu vzdělávání, požadavcích na lektora, formách vzdělávání a didaktických prostředcích, a to jak nemateriálních (metody vzdělávání), tak i materiálních (didaktických pomůckách). Závěr první kapitoly je vyhrazen návrhu způsobu evaluace vzdělávací akce z didaktického hlediska.

Obsahem aplikační části práce je prezentace návrhu modelu celoživotního (dalšího profesního) vzdělávání v profesní přípravě řidičů - ochránců u ochranné služby Vojenské policie České republiky. Vojenská policie je specializovaná organizace plnící

mj. úkoly policejní ochrany ozbrojených sil. Součástí této ochrany jsou vojenští řidiči - ochránci, kteří vykonávají specializované činnosti a na něž se zaměřuje návrh modelu dalšího profesního vzdělávání.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

V teoretické části jsou nejprve představeny nejdůležitější vybrané pedagogické pojmy, které jsou jednak nezbytné pro zakotvení práce do širšího kontextu vzdělávání dospělých a současně důležité pro hlubší vhled do celkové koncepce této práce. Také zde jsou prezentovány teoretické poznatky zaměřené na téma vzdělávací akce pro dospělé.

1.1 Vymezení základních pojmů

Tato podkapitola se zaměří na vymezení základních pojmů souvisejících se vzděláváním dospělých, a to směrem od obecných pojmů k pojmům specifickým.

1.1.1 Učení

Pojem „učení“ označuje v obecném vymezení formativní vliv zkušenosti získávané v průběhu vývoje jedince, resp. vývoje osobnosti člověka (Nakonečný, 1995, 39). To, co se jedinec v průběhu života naučí, je z „*obecného pohledu považováno za opak vrozeného, i když je učení na vrozených dispozicích závislé*“ (Vašutová, Marinková, Semrád a kol., 2010, 232). Pedagogická teorie rozlišuje několik druhů učení, jejich výčet přesahuje záměr této práce, tedy jen stručně: a) nezáměrné učení - např. v podobě bezděčného napodobování určité vzoru (Palán©); b) situační učení - akcentuje socio-kulturní kontext učení a zkušenost jiných; c) distribuované učení - je založené na představě, že každý, kdo se učí, vlastně rozděljuje, rozšiřuje, distribuuje své aktivity (Mareš, 2013, s. 71-73); d) imitační učení - na základě napodobování ukázky (Vašutová, Marinková, Semrád a kol., 2010, 232); e) informální učení - je neplánované, probíhá spontánně při každodenních běžných činnostech v práci či volném čase (Jednota školských informatiků©) a zahrnuje také sebevzdělávání, kdy učící se nemá možnost ověřit si výsledky učení (Kolektiv autorů©), např. televizní jazykové kurzy (Kolektiv autorů, 2007, s. 8). Moderní pedagogika v současné době usiluje o tzv. smysluplné učení (meaningful learning), resp. smysluplnou výuku, založenou mj. na aktivaci a motivaci učícího se jedince (Mareš, 2013, s. 73). Podle J. Lindra (2018, s.13) považují studenti technických univerzit smysluplnou výuku v souvislosti hledáním souvislostí, zapojováním funkčnosti, s hojným užitím moderní didaktické techniky a inovativních postupů. Jak však autor dodává, „*toto pojetí se však nemusí ztotožňovat s výukou ostatních předmětů, zejména společenskovědních*“ (tamtéž).

Z hlediska záměru této práce je důležitým pojmem záměrné (intenciální) učení jakožto učení plánované (Palán©). Záměrné učení se uskutečňuje v určitém vymezeném prostředí, které pedagogická teorie označuje jako prostředí edukační, jimiž může být nejen škola, ale i hřiště, školící středisko atd. V tomto edukačním prostředí se odehrává edukační proces (výuka, trénink, školení apod.), což je podle J. Průchy „*taková činnost lidí, při níž dochází k učení na straně nějakého subjektu, jemuž je exponován*

nějakým jiným subjektem přímo nebo zprostředkovaně nějaký druh informace" (Průcha, 1997, s. 59). Výsledkem učení mohou být mj.: vědomosti (osvojené fakty), dovednosti (získaná dispozice k správnému vykonávání speciálních činností, např. řízení automobilu), návyky (zautomatizované jednoduché úkony nebo činnosti) či postoje (určitý způsob chování, např. předsudky) (Vašutová, Marinková, Semrád a kol., 2010, 232).

Dalším důležitým typem učení, které se uplatňuje ve vzdělávání dospělých, je kooperativní učení. Toto učení je založeno na spolupráci při dosahování cílů (Řehořová, 2014, s. 178), tj. na spolupráci vzdělávaných mezi sebou při řešení úloh a problémů, ale i na spolupráci žáků s učitelem, či účastníků vzdělávání s lektorem. Jak v souvislosti s kooperativním učením uvádí L. Zormanová, *„výsledky učení jedince jsou podporovány činnostmi celého kolektivu a celá skupina má prospěch z činností jednotlivce, neboť úspěch každého člena skupiny závisí na úspěchu všech členů dané skupiny.“* (Zormanová, 2014, s. 116). Podle M. Řehořové (2014, s. 178) těžiště vzdělávání dospělých spočívá právě v kooperativním učením. Mezi základní charakteristiky kooperativního učení patří podle autorky: a) otevřená efektivní komunikace, b) postavení členů skupiny a c) povzbuzování samostatného myšlení (tamtéž).

1.1.2 Vzdělávání

Výše uvedené pojmy edukační proces a edukační prostředí uvozují další pro tuto práci relevantní termíny, které jsou podřazené pojmu učení. Se záměrným učením přímo souvisí pojem „vzdělávání“ jakožto *„cílevědomé a záměrné činnosti zaměřené na pozitivní celostní rozvoj člověka“* (Doležalová, 2004, s. 5). M. Dvořáková ve své práci uvádí následující definici vzdělávání jako proces, *„v němž si člověk prostřednictvím vyučování osvojuje soustavu poznatků a činností, kterou vnitřním zpracováním – učením – přetváří ve vědomosti, dovednosti a postoje“* (Dvořáková, 2013, s. 7). L. Zormanová (2014, s. 21) vymezuje pojmem vzdělávání jako proces osvojování nových vědomostí, dovedností, návyků a postojů. Podle J. Průchy (1997, s. 51) termín vzdělávání označuje souhrnně jak vzdělávací, tak i výchovné působení (vzdělávací proces), souhrnně označované termínem „edukace.“

Vzdělávání lze dělit podle mnoha kritérií, mj. i podle kritéria cílové skupiny. Tato práce cílí na vzdělávání dospělých, proto se zaměříme pouze na vzdělávání této cílové skupiny; *„vzdělávání dospělých se v mnohém blíží vzdělávání dětí a mládeže, ale v mnohém je odlišné.“* (Vašutová, Marinková, Semrád a kol., 2010, 230). Pojem „dospělý“ není jednotně definován, z hlediska zaměření této práce je patrně nejvíce výstižné vymezení dospělého jako jedince, *„který ukončil školní přípravu a vstoupil na trh práce“* (Palán, 2002, s. 9). Vzdělávání dospělých se věnuje andragogika (jeden z oborů pedagogiky). Definice vymezuje andragogiku jako vědu, která se zaměřuje na *„výchovu a vzdělávání dospělých, respektující všestranně zvláštnosti dospělé populace. Tato věda řeší personalizaci, enkulturaci a kultivaci dospělé populace“* (Bertl, 2017, s. 6). Andragogika respektuje specifika edukace dospělých s ohledem na jejich psychický, fyzický a sociální stav (Vašutová, Marinková, Semrád a kol., 2010, 230).

Ve vztahu k tématu této práce jsou relevantní některé níže prezentované typy vzdělávání, které mají úzký vztah ke vzdělávání dospělých; „celoživotní učení zahrnuje formální, neformální a informální vzdělávání a předpokládá prolínání a doplňování uvedených forem učení v průběhu celého života“ (Veteška, Tureckiová 2008, s. 10). Specifickým pojmy jsou celoživotní vzdělávání či další profesní (podnikové) vzdělávání.

1.1.2.1 Neformální vzdělávání

Neformální vzdělávání je podle autorů dokumentu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT ČR) nazvaného Strategie celoživotního učení České republiky zaměřeno na získání vědomostí, dovedností a kompetencí, které mohou respondentovi zlepšit jeho společenské i pracovní uplatnění (MŠMT, ©2007, s. 8). Realizuje se v zařízeních zaměstnavatelů, v soukromých vzdělávacích institucích ad. Nezbytnou podmínkou pro realizaci neformálního vzdělávání je účast odborného lektora, učitele, trenéra či proškoleného vedoucího. Autoři navazujícího dokumentu (MŠMT, ©2016) ČR Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 uvádějí, že bez dodatečného uznání příslušným orgánem nebo institucí však zpravidla nevede k získání stupně vzdělání (MŠMT, ©2014). V publikaci M. Tureckiové a kolektivu autorů (2010, s. 17) je neformální vzdělávání dospělých charakterizované jako vzdělávání neprofesní, orientované na certifikát (závěrečné osvědčení), které je provozováno ve veřejných institucích, soukromých i státních institucích, ve kterých probíhají i jiné aktivity než vzdělávání dospělých; obsahem tohoto vzdělávání je všeobecné vzdělávání dospělých.

1.1.2.2 Formální vzdělávání

Formální vzdělávání je realizováno většinou ve vzdělávacích institucích a zahrnuje získávání na sebe zpravidla navazujících stupňů vzdělání (Kolektiv autorů, 2007, s. 8). Záměrem tohoto typu vzdělávání je tedy získání určitého stupně vzdělání, tj. mj. výuční list, maturitu, vysokoškolský diplomu, ale i určité pracovní kvalifikace, přičemž u formálního vzdělávání jsou definovány jeho funkce, cíle, obsahy, organizační formy a způsoby hodnocení (MŠMT, ČR©)

Formální vzdělávání, které je přednostně zaměřeno na rozvíjení intelektuálních znalostí a praktických dovedností, se dále dělí na *vzdělání všeobecné* (rozvíjí systematické poznání, dovednosti, hodnotovou orientaci ad.), *vzdělávání odborné* (rozvíjí vědomosti a dovednosti, které jsou nutné pro určité oblasti pracovních činností a je zaměřeno na výkon určité kvalifikované práce) a *vzdělávání technologické* (zaměřuje se na osvojení informačních a komunikačních technologií) (Doležalová, 2004, s. 7). M. Tureckiová a kolektiv autorů vymezují formální vzdělávání dospělých jako vzdělávání, které je orientované na vysvědčení (certifikát) a zahrnující další vzdělávání, další výcvik či rekvalifikace. Je provozováno ve firemních školících střediscích či celoodvětvových školících střediscích. Obsahem je profesní vzdělávání dospělých a výcvik (Tureckiová, 2010, s.17). K označení výsledku formálního vzdělávání (vzdělávacího procesu) se používá slovo „vzdělání“ (Zormanová, 2014, s.21).

1.1.2.3 Další vzdělávání

Další vzdělávání označuje vzdělávání, které navazuje na vzdělávání, které jedinec získal v mladším věku zejména v rámci školního vzdělávání (Bartoňová, 2013, s. 9) a jež je v § 2 písmeno b) zákona č. 176/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání vymezováno jako „vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním“ (Zákon č. 176/2006 Sb.). Jedná se tedy v podstatě o formální vzdělávání ve smyslu uvedeném u formálního vzdělávání (Kolektiv autorů©). Další vzdělávání se v základním členění dělí na: a) profesní (detailněji viz níže), b) občanské, c) zájmové. Další vzdělávání může být formální (podnikové, rekvalifikační ad.), neformální i informální, zahrnuje i univerzity třetího věku (Tureckiová, Veteška, 2011, s. 63).

1.1.2.4 Celoživotní učení

Jak uvádí Veteška a Tureckiová, „celoživotní učení je v ideálním pojetí považováno za nepřetržitý proces. Ve skutečnosti jde de facto o to, aby každý jedinec byl připraven a ochoten učit se“ (Veteška, Tureckiová, 2008a, s.10). Titíž autoři v jiné publikaci uvádí: „Celoživotní učení je v dnešní době vnímáno jako nezbytný proces vedoucí k aktivní zaměstnanosti a uplatnění se jedince na trhu práce“ (Veteška, Tureckiová, 2008b, s.13).

V intencích pojetí (MŠMT ČR) představuje celoživotní učení zásadní koncepční změnu pojetí vzdělávání a jeho organizačního principu, kdy všechny možnosti učení ať už v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému či mimo tyto instituce jsou chápány jako jediný propojený celek (Kolektiv autorů©). Jak uvádějí odborníci z (MŠMT ČR) v dokumentu Strategie celoživotního učení České republiky, celoživotní učení je považováno za dlouhodobý proces, v němž jde spíše o permanentní připravenost a ochotu jedince učit se než o neustálé studium. V rámci tohoto konceptu je zdůrazňován význam i takových aktivit učícího se subjektu, které nemají organizovaný ráz, důraz je tedy kladen na samostatné učení např. při práci, při pobytu v přírodě, na kulturních akcích apod. Celoživotní učení zahrnuje všechny výše uvedené obecné přístupy ke vzdělávání, tj. formální, neformální vzdělávání i informální učení (Kolektiv autorů, 2007, s. 7-8).

1.1.2.5 Celoživotní vzdělávání

Obsah pojmu celoživotní vzdělávání (CŽV) má dvě základní konotace. V obecném vymezení se celoživotním vzděláváním rozumí vzdělávání ve všech oblastech a fázích života, od dětství přes dospělost až po stáří (anglicky lifelong learning, resp. lifelong education), a to jak vzdělávání v oblasti formální, tak i neformální (Dvořáková, 2015, s. 9-10). V užším vymezení je CŽV v České republice zakotveno do ustanovení § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v platném znění. Celoživotní vzdělávání je tedy navázáno na vzdělávání v rámci studia na vysoké škole. Zákon stanoví, že vy-

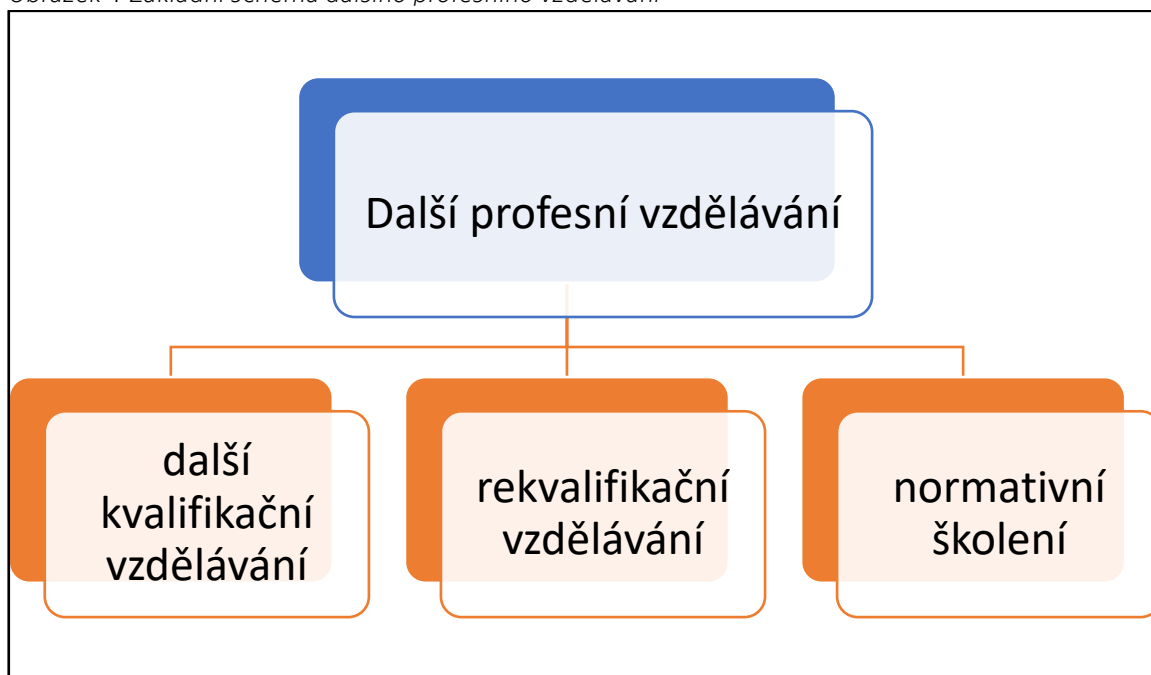
soká škola může „poskytovat bezplatně nebo za úplatu programy celoživotního vzdělávání orientované na výkon povolání nebo zájmově.“ (Zákon č. 111/1998 Sb.) Výstupem tohoto typu vzdělávání je osvědčení pro úspěšné absolventy (tamtéž). Co se týče podoby studia, nechává vysokým školám volnou ruku a pouze stanoví, že si podrobnosti školy samy určí pomocí vnitřního předpisu (Šáda, 2018).

1.1.2.6 Další profesní vzdělávání

Vzdělávání (učení) dospělých lze členit i z jiného úhlu pohledu. Vedle občanského a zájmového vzdělávání se jedná o typ dalšího vzdělávání (Tureckiová, Veteška, 2011, s. 63), na který se převážně zaměřuje tato práce, tj. na další profesní vzdělávání (DPV). Podstata DPV spočívá v průběžném a systematickém prohlubování znalostní a vědomostní pracovníků (tj. rozvíjení požadovaných kompetencí) a zároveň pak v proěřování jejich schopností řešit různé situace související s pracovní pozicí vzdělávaných (srov. Putnová, Seknička, 2007, s. 84). Do jisté míry se DPV ve svých formách podobá výše prezentovanému celoživotnímu vzdělávání, avšak na rozdíl od CŽV zahrnuje i podnikové vzdělávání; „podnikové vzdělávání ... se tradičně řadí k dalšímu profesnímu vzdělávání dospělých, přičemž přesahy do ostatních typů vzdělávání dospělých jsou v současnosti považovány nejen za možné, ale dokonce za žádoucí“ (Veteška, Tureckiová, 2008, s. 13). DPV tedy není striktně vázáno na univerzitní vzdělávání a školskou legislativu. Jak uvádějí Veteška a Tureckiová (2008a s. 13), podnikové (firemní) vzdělávání je pak termín, který se používá pro označení vzdělávacích akcí zajišťovaných podnikem, tj.: a) podnikovým útvarem – obvykle část personálního útvaru nebo samostatný útvar vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů nebo b) zmocněným pracovníkem – v ideálním případě kvalifikovaným podnikovým andragogem.

Podnikové vzdělávání v základním členění zahrnuje: a) výcvikové vzdělávací akce a školení (vzděláváním v užším smyslu), které jsou zaměřeny jednak na specifické způsobilosti potřebné pro kvalifikovaný výkon na stávající pracovní pozici (pracovním místě) a současně i k odstranění deficitů v úrovni znalostí a dovedností; b) rozvojové aktivity – jsou zaměřené na budoucí potřeby výkonu a uplatnění pracovníků v podniku, tj. na individuální rozvoj pracovníků a řízení jejich kariéry (tamtéž). Výše uvedené vzdělávání platí i pro další pracovní organizace, tedy takové, které nespádají do podnikové sféry.

Obrázek 1 Základní schéma dalšího profesního vzdělávání

Zdroj: vlastní zpracování dle Bartoňové, 2013

Jak je patrné z obrázku 1, další profesní vzdělávání zahrnuje: a) kvalifikační vzdělávání – je zaměřené na zvyšování, prohlubování či rozšiřování kvalifikace, inovaci kvalifikace, specializaci kvalifikace, zaškolení či zaučení kvalifikace; b) rekvalifikační vzdělávání – zahrnuje předkvalifikační kurzy, obnovování kvalifikace, prohlubování rekvalifikace, doplňkovou rekvalifikaci a zaměstnanecké rekvalifikace; c) normativní školení (kurzy) – zacílené na získání odborné způsobilosti či způsobilosti k výkonu povolání a bezpečnost práce včetně protipožární ochrany (Bartoňová, 2013, s. 9)

1.1.3 Kompetence

Posledním důležitým obecným pojmem této práce je „kompetence.“ V původním vymezení označuje „kompetence“ pravomoc, tj. souhrn oprávnění a povinností svěřených určitému orgánu (Bradnová a kol., 19993, s. 532). Kompetenci lze také vymezit jako schopnost jedince chovat se způsobem odpovídajícím požadavkům práce v dané organizaci a tímto způsobem dosahovat žádoucích výsledků (Mošek©). V dalším významu se kompetencí rozumí určitá schopnost a dovednost vykonávat nějakou činnost (například řídit auto) a dosahovat při tom určité úrovně výkonnosti, zpravidla na základě určité formální způsobilosti či kvalifikace (tamtéž). V tomto významu se pojmu kompetence užívá i ve vzdělávání, včetně andragogiky. Např. kompetence vzdělavatele, lektora („*lektorem nazýváme vzdělavatele dospělých*“; Bertl, 2017, s. 36) „*vyjadřuje způsobilost jako komplex znalostí, dovedností, postojů a zkušeností, které jsou cílovými kategoriemi profese učitele v měnící se škole.*“

Veteška a Tureckiová (2008b, s. 20) vymezují slovo „kompetence“ ve dvou základních významech: a) kompetence jako schopnost vykonávat práci nebo část práce

kompetentně - jedná se tedy o kompetenci pro oblast práce, kompetence zde představuje jedinečnost lidského potenciálu (srov. viz pojednání o expertnosti lektora, podkapitola 1.2.4); b) kompetentnost jakožto soubor chování - tj. jak by se měl člověk chovat, aby kompetentně plnil svěřené úkoly či kompetentně zastával svoji funkci, vztahuje se k osobnosti jedince (tamtéž).

S pojmem klíčové kompetence se operuje zejména ve vztahu k cílům vzdělávání v základním a středním školství; např. kompetence k učení na gymnáziu znamená, že žák dovede mj. najít potřebné informace, roztřídit je, ověřit v několika pramenech, kriticky zhodnotit a napsat krátký odborný text (Hausenblas, Košťálová, Miková a kol., 2008, s. 9). V oblasti andragogiky (dalšího profesního vzdělávání) patří mezi klíčové kompetence: orientace v oboru, dovednosti, vědomosti, osobní a pracovní zkušenosti, znalosti, postoje a schopnosti (Tureckiová, Veteška, 2011, s. 64). Z výzkumu zaměřeného na získání přehledu o klíčových kompetencích ze strany zaměstnavatelů na manažery a odborné speciality vyplynuly následující požadované kompetence: a) komunikační schopnosti a dovednosti (100 %); b) profesionální vystupování a chování (100 %); c) manažerské schopnosti a dovednosti (97 %); d) adaptabilita (97 %); e) schopnost týmové práce, f) kooperativnost (99 %); g) znalost cizích jazyků (90 %) (tamtéž, s. 65).

V andragogice se jednotlivé kompetence uspořádávají do různých kompetenčních modelů. V rámci hierarchického modelu kompetencí se DPV zaměřuje především na třetí úroveň, která je tvořena dovednostmi, vědomostmi a schopnostmi. Zatímco model ústředních kompetencí zahrnuje kompetence požadované pro všechny členy organizace, specifický kompetenční model je zaměřen na specifické kompetence pro jednotlivé pozice v organizaci (Bartoňová, 2013, s. 39-30).

Po nezbytném vymezení základních pojmů souvisejících se vzděláváním dospělých se další text zaměří na prezentaci takových vybraných teoretických poznatků z oblasti andragogiky, které budou uplatněny v praktické části práce.

1.2 Plánování a příprava vzdělávací akce DPV

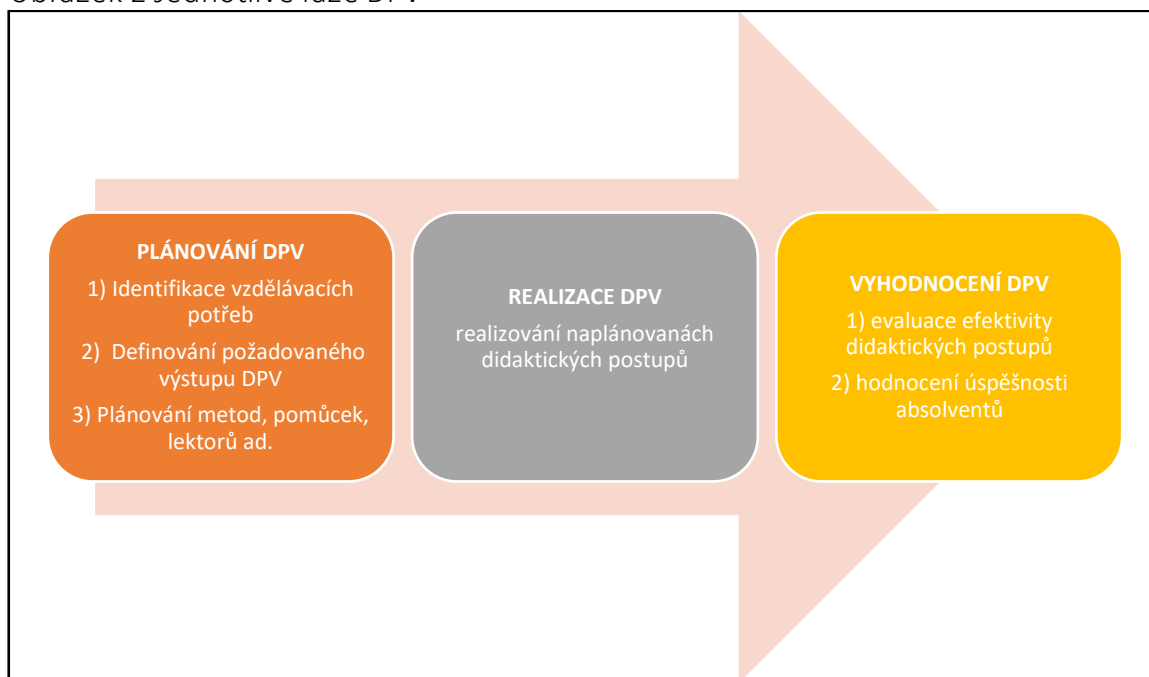
Podle J. Koubka (2007, s. 141), další profesní vzdělávání (DPV) zajišťuje, aby pracovníci dané organizace měli znalosti a dovednosti potřebné k uspokojivému vykonávání práce nejen v současnosti, ale i v budoucnosti. Jak uvádí Bertl, v současné době totiž existují profese, „*kde se technika či úroveň předpisové základny rychle a razantně mění, že je nutné se v těchto profesích neustále vzdělávat*“ Bertl (2017, s. 23). DPV se zaměřuje na aktualizaci technických a technologických znalostí pracovníků v souladu s technickým rozvojem a současně zvyšuje jejich spokojenost a vazbu na organizaci (Koubek, 2007, s. 141). Jak uvádí H. Bartoňová (2013, s.11) plán dalšího vzdělávání dospělých v dané organizaci bývá zpravidla zakotven do strategie a koncepce vzdělávání dané organizace. DPV bývá zahrnuto do strategického řízení organizace, jež je zaměřené na udržování dlouhodobého souladu nejen mezi dlouhodobými cíli organizace a jejím disponibilními zdroji, ale i na udržování souladu mezi organizací a prostředím, v němž organizace existuje (Keřkovský, Vykypěl, 2002, s. 4). Strategie vzdělávání před-

stavuje vymezení základních principů či pilířů, na kterých je celoživotní vzdělávání pracovníků v dané organizaci postaveno (Bartoňová, 2013, s.11). V koncepci DPV organizace stanoví již konkrétnější faktory, jako jsou postavení vzdělávání v rámci systému řízení lidských zdrojů a organizační struktury, stanovení cílů vzdělávání, stanovení plánu vzdělávacích akcí, kariérové plánování, evaluace dalšího vzdělávání ad. (tamtéž, s. 11).

Z výše uvedeného vyplývá, že proces plánování a výsledný plán DPV je nedílnou součástí konceptu DPV v organizaci. Z. Dvořáková a kolektiv autorů (2007, s. 290) uvádějí, že plán vzdělávání je vymezen jako přehled všech vzdělávacích aktivit organizace určených k realizaci ve vymezeném určitém období. Plán vzdělávání se sestavuje na základě identifikace vzdělávacích potřeb, tj. zjištěných rozdílů mezi požadovanou a skutečnou výkonností pracovníků, které lze řešit vzděláváním (tamtéž).

Plán DPV zahrnuje odpovědi na otázky: a) koho školit, b) kdy školit, tedy jaký bude časový harmonogram, jaká bude časová náročnost, c) jaké budou finanční náklady, d) jaké metody vzdělávání použít a jaké didaktické pomůcky budou potřeba d) jaká bude obsahová náplň jednotlivých vzdělávacích akcí, f) jakým způsobem se bude daná vzdělávací akce vyhodnocovat (Bartoňová, 2013, s. 13). Schematicky je celý průběh vzdělávací akce DPV zachycen na obrázku 2.

Obrázek 2 Jednotlivé fáze DPV

Zdroj: vlastní zpracování dle Bartoňové, 2013

Všechny tři základní fáze spolu úzce souvisí; jak uvádí M. Armstrong, probíhající kurzy (fáze realizační) je nezbytné jednak soustavně monitorovat, „aby se zabezpečilo, že probíhají podle plánu a podle schváleného rozpočtu“ (Armstrong, 1999, s. 523) a současně po ukončení vyhodnocovat, aby se prověřilo, do jaké míry přineslo požadované výsledky (tamtéž). Vzhledem k tomu, že tato práce se zaměřuje téměř výhradně na „didaktickou“ dimenzi DPV (viz níže), je v dalším textu abstrahováno od realizační fáze,

ekonomické složky DPV a aktivit typu zajištění propagačních aktivit, uzavírání smluv s lektory, evidence účastníků, kopírování studijních materiálů, zajištění prostor, pomůcek, technického zázemí ad. pro vzdělávací akci, doprava účastníků, evidence plateb účastníků, zpracování účetní bilance, časový plán, organizační zajištění ad. (Bartoňová, 2013, s. 83). Následující podkapitoly se tedy věnují především plánovací fázi. Plán vzdělávací akce je písemně zachycen v dokumentu označovaném termínem kurikulum. „V tomto dokumentu bude vymezeno, koho, kde, proč, jak, v jakých podmínkách a s jakým očekáváním chceme vzdělávat. Lektor by měl v tomto smyslu vždy s kurikulem pracovat a tvořit jej tak, aby tento dokument na výše popsané otázky odpověděl. Pak dostává jeho práce rámeček, je účelně plánovaná“ (Bertl, 2017, s. 42).

Další text se zaměří na detailnější představení didaktických souvislostí DPV. Z hlediska pedagogické teorie využívají činnosti zabezpečované ve všech třech fázích poznatky didaktiky, lépe řečeno, jsou s didaktikou velmi těsně spojeny. Pojem didaktika je odvozen řeckého „didaskhein“, které se do češtiny překládá výrazy učit, vyučovat, ozřejmovat, či vykládat (Skalková, 1998, s. 13). Obecná didaktika je vymežována jako teorie vzdělávání a vyučování, která se zabývá problematikou vzdělávacích obsahů a procesem vzdělávání (Obst, 2016, s. 10). Z obecné didaktiky vycházejí dále: a) didaktika oborová – představuje didaktiku pro daný studijní obor (např. didaktika cizích jazyků, přírodovědných oborů ad.) (Zormanová, 2014, s. 12); b) speciální didaktiky – jedná se o metodiky vyučování, tj. teorie vzdělávání a výchovy na užších specifických úsecích, jež mohou být určeny buď vyučováním předmětem, zájmovou oblastí nebo organizační formou (Grecmanová, Holouková, 2006, s. 16) (např. didaktika výuky řízení automobilu); c) didaktiky dle stupně a druhu vzdělávání, kde se řadí i andragogická didaktika jakožto teorie vzdělávání dospělých (Obst, 2016, s. 10).

V detailnějším rozpracování konkrétní vzdělávací akce (jednorázové nebo déletrvající) se plánování zaměří na níže uvedené jednotlivé kroky v podobě analýzy vzdělávacích potřeb, formulace cílů vzdělávací akce, určení obsahu, formy, metod a způsobů hodnocení.

1.2.1 Analýza vzdělávacích potřeb

Prvním krokem k vytvoření funkční vzdělávací akce DPV je zjištění, jaké vzdělávací potřeby jsou v dané oblasti požadovány, jinými slovy, jaké profesní kompetence mají být v DPV rozvíjeny. Jak bylo nastíněno výše, stanovení potřeby vzdělávání v rámci DPV je určeno na základě rozpoznání nepoměru mezi současnou kvalifikací (v nejširším slova smyslu) zaměstnanců (včetně znalostí, dovedností, schopností a jednání, tj. kompetencí) a aktuálními požadavky dané pracovní pozice (Dvořáková Z. a kol, 2007, s. 290). Vzdělávací potřebou se zde rozumí rozdíl mezi tím, „co má nastat v budoucnosti“ („co je žádoucí“, tj. cílový stav) a mezi tím, „co je“ (tedy současný, aktuální stav) (Bartoňová, 2013, s. 15).

Jak v souvislosti s kurzem vzdělávání pro dospělé v rámci DPV uvádí N. Fibičová, základním výchozím bodem analýzy vzdělávacích potřeb je pedagogická zkušenost andragogů, že účastníci vzdělávání, tedy „dospělí žáci“ přicházejí na vzdělávací

akci se svými životními, pracovními a osobními zkušenostmi a znalostmi, s různou strukturou osobnosti a stereotypy v chování, s různým předchozím stupněm a kvalitou vzdělání, s různou učební motivací, s různým vztahem k předmětu své práce (Fibichová, 2016, s. 8). „Proto důležitým andragogickým tématem je učební práce samotných účastníků s vlastními zkušenostmi, dovednostmi a získanými znalostmi“ (tamtéž). Při plánování vzdělávací akce je dále dle M. Hladílka nutno vzít v potaz, že „dospělí účastníci vzdělávání představují skupinu lidí různého věku, v různých společenských pozicích, s různou úrovní psychického vývoje a různorodých motivů, které spojuje účast na vzdělávacích aktivitách, přičemž role učícího se není jejich primární rolí“ (Hladílek, 2009, s. 148).

V DPV obecně existují dvě základní vzdělávací potřeby: a) reaktivní vzdělávací potřeba je aktuální v případě, kdy je na pracovišti zaznamenán pokles pracovního výkonu z důvodu nedostatku ve vzdělání; b) proaktivní vzdělávací potřeba má vztah k budoucímu vývoji požadavků v dané organizaci, např. v závislosti na očekávaném technologickém vývoji a pod (Bartoňová, 2013, s. 19). K rozhodnutí, zda je vzdělávací akce DPV skutečně potřebná, lze využít analýzy ODC (obtížnost, důležitost, častost). Jak z názvu analýzy vyplývá, ODC je založena na třech kritériích: a) úroveň složitosti (obtížnosti) dané pracovní činnosti (úkolů), b) důležitost dané pracovní činnosti, c) častost (frekvence), s jakou je pracovní činnost vykonána. Pokud je pracovní činnost (úkoly) pro pracovníky v současné době obtížná, důležitá a často vykonávaná, pak je namísto akce v rámci DPV realizovat (tamtéž, s. 35).

1.2.2 Formulace cílů vzdělávací akce

Formulace cíle či cílů vzdělávací akce je výsledkem předchozí identifikace vzdělávacích potřeb. Nezbytnou součástí cíle je i stanovení profilu účastníka (potencionálního úspěšného absolventa) vzdělávací akce DPV (Bartoňová, 2013, s. 19), tedy jakými kompetencemi by měl účastník vzdělávání disponovat, resp. jakou úroveň mají tyto kompetence mít.

Cíle vzdělávací akce by měly být stanoveny tak, aby byly přiměřené, funkční, konkrétní, a jednoznačné. Formulace cíle by měla obsahovat požadovaný výkon učícího se subjektu a normu výkonu s hodnotící škálou výkonu (Doležalová, 2004, s. 22). V navrhovaných cílech se lze opřít o poznatky pedagogické teorie s využitím taxonomie cílů vzdělávání, tak jak je ve své práci uvádí L. Zormanová. Definované cíle jsou formulovány pro oblasti:

- kognitivní: a) vymezení sumy vědomostí, tj. zapamatování a porozumění vzdělávacího obsahu, b) vymezení požadovaných dovedností, tj. schopnosti používat získané vědomosti v typických i nových či problémových situacích;
- psychomotorickou: a) dovednost v praktických cvičeních manipulovat s určitými předměty podle instrukcí, b) zpřesňování – dovednost reprodukovat a kontrolovat danou činnost, c) dovednost koordinace pohybů při dané činnosti, d) automatizace – dovednost zautomatizovat pohyby při dané činnosti, tj. schopnost rychlého, plynulého a přesného provádění činnosti s minimálním vynaložením energie;

- afektivní: a) účast na činnosti – vzdělávaný uvědoměle provádí požadované činnosti, b) podjímání se k činnosti – účastník vzdělávací akce je schopen samostatně zahájit požadovanou činnost, c) naladění k činnosti – subjekt vzdělávání má trvalou vnitřní potřebu konat požadovanou činnost, d) systém činnosti – vzdělávaný požadovanou činnost vykonává systematicky vlastním způsobem (Zormanová, 2014. s. 59-61).

V jiném, andragogickém vymezení, lze cíle vzdělávání v rámci DPV členit na: a) výkonnostní cíle – jedná se o budoucí požadovaný (finální) stav, kterého by měli pracovníci na dané pracovní pozici dosáhnout na základě získaných vědomostí a dovedností, b) učební (studijní) cíle – jsou navázány na konkrétní vzdělávací akci a vymezují standard, kterého by měli účastníci DPV dosáhnout po absolvování vzdělávací akce; c) dílčí cíle – jedná se o cíle po každé etapě DPV, pokud se skládá z více jednotek (Bartoňová, 2013, s. 40). Mezi další cíle vzdělávání dospělých patří: cíl anticipační – zaměřený na budoucí chování a jednání vzdělaného; cíl osvojení si určité teorie nebo praktických dovedností ad. (Bertl, 2017, s. 44).

Jak uvádí H. Bartoňová, cíle vzdělávacího modulu DPV by měly být formulovány jako konkrétní vyjádření znalostí a dovedností, které bude vzdělávaný po skončení vzdělávací akce ovládat. Zachycuje to, co má účastník na konci učební jednotky vědět nebo umět. Učební cíl tedy popisuje ne to, co lektori chtějí nebo mohou dělat, nýbrž konečné chování účastníka. Formulace cíle by tedy měla minimálně obsahovat: a) jednoznačnou formulaci cíle (např. projetí polygonu s překážkami za určitý čas), b) konkrétního adresáta, c) kritéria hodnocení, d) označení místa, času a podmínek, za nichž bude dosažení cíle dosaženo, e) jakým způsobem bude demonstrováno zvládnutí obsahu dané vzdělávací akce (Bartoňová, 2009, s. 40-41).

1.2.3 Určení obsahu vzdělávací akce

Obsah vzdělávací akce je vypracován na základě identifikovaných potřeb a stanovených cílů, včetně výstupů akce či profilu absolventa. Obsah je specifikován a rozpracován ve studijním plánu, který obsahuje plán samotného edukačního procesu, tj.: a) vyučované předměty (oblasti) a jejich posloupnost, která by měla vycházet jednak z klasických principů J. A. Komenského od „jednoduššího ke složitějšímu“ („*Napřed buď formováno porozumění věcem, potom paměť, pak teprve jazyk ruka*“; Komenský, 1948, s. 108) a „od konkrétního k abstraktnímu“ („*Nejdříve se mají cvičit smysly, pak paměť, potom porozumění a konečně soudnost*“; tamtéž, s. 120) a dále z poznatku, že „úspěch v daném předmětu je založen na úspěchu v předmětech, které logicky předcházejí“ (Rybička, Čáčková, 2008, s. 36); b) zpracované osnovy/anotace předmětů, které umožní přesně identifikovat vztahy mezi jednotlivými předměty (oblastmi výuky) a tím i zamezit duplicitu vyučovaného obsahu; c) způsob hodnocení, ověřování znalostí a ukončení vzdělávací akce; d) získání a zajištění lektorů pro jednotlivé předměty. Nedílnou součástí plánování obsahu je i organizační zabezpečení vzdělávací akce, časový a místní plán (Bartoňová, 2013, s. 16).

Obsah vzdělávání může být podle J. Doležalové (2004, s. 27) vymezen jako strukturovaný a funkčně uspořádaný výběr obsahu vzdělávání, odpovídající cílové skupině vzdělávaných jedinců. Při plánování DPV se stanoví a konkretizují aktivity, které povedou k naplnění vzdělávací akce. Tyto aktivity mohou mít různou podobu, odvíjející se od stanovených cílů a metod vzdělávání (viz výše i níže), např. přednášky, učební úkoly, písemná cvičení, demonstrace činnosti, nácvik pohybových aktivit. Po výběru úloh a aktivit vzdělávání následuje sestavení časového plánu vzdělávací akce jako celku, případně jednotlivých jednotek. Jak upozorňuje L. Zormanová (2014, s. 96-97), při stanovení pořadí jednotlivých aktivit je třeba mít na paměti časovou náročnost jednotlivých činností vzdělávání a jaká je jejich posloupnost, které z nich jsou základní a které rozšiřující.

Naplánování jednotlivých činností, jejich posloupnost a střídání, se odvíjí i od fáze vzdělávacího procesu, který pedagogická teorie člení do pěti vzájemně se podmiňujících i doplňujících se základních fází (Doležalová, 2004, s. 11-16): 1) motivace – podněcuje zájem a pozornost vzdělávaných k učební činnosti; 2) expozice – zprostředkovává osvojování nových poznatků různými postupy prostřednictvím výukových metod (viz níže); 3) fixace – fáze upevňování osvojených znalostí a dovedností formou opakování či cvičení; 4) diagnóza – prověřování znalostí či dovedností prostřednictvím metod zpětné vazby (známkování, ústní hodnocení, hodnocení na škále, hodnocení dle dosaženého percentilu ad., k hodnocení lze využít různých nástrojů jako ústní zkouška, didaktické testy, praktické zkoušky ad (Kalhous, Obst, 2002, s. 471); 5) aplikace – v této fázi dochází k používání získaných vědomostí a dovedností v praktické činnosti (Doležalová, 2004, s. 16).

H. Bartoňová (2013, s. 51) ve své práci zaměřené na vzdělávání dospělých přebírá členění vzdělávací akce podle obsahu z obecné didaktiky J. Skalkové (1999, s. 76-78); akce DPV může mít následující základní uspořádání obsahu: a) předmětové uspořádání obsahu - vzdělávací akce se odvíjí podle jednotlivých předmětů nebo skupin předmětů; b) projektové uspořádání obsahu – vychází z principů projektové výuky, v níž je důraz ve vzdělávání kladen na řešení problémů, s nimiž se vzdělávaný jedinec setkává v praktickém životě a která tedy spojuje obsah vzdělávání s různými oblastmi praktických činností (Lokšová, Lokša, 2003, s. 125); c) modulové uspořádání – obsah vzdělávací akce je sestaven do modulů (bloků), které vytváří kostru učebního plánu dané DPV; příkladem modulu je vzdělávací kurz. L. Poušek (©2006) v této souvislosti uvádí: „*podmínku nutnou pro efektivní vzdělávání zaměstnanců je, aby výuka probíhala ve škole i v praxi, tzn. aby účastníci měli možnost si získané poznatky ověřit nejen ve své vlastní firmě, ale i v jiných firmách. To vede ke vstřícnějšímu přijímání a pochoopení nových věcí.*“

Konkrétní obsah vzdělávání je pak rozpracován do osnov či vzdělávacího programu. Inspirací pro formu a struktur osnov ve vzdělávání dospělých mohou být rámcové vzdělávací programy či školní vzdělávací programy základního či středního školství. Rámcové vzdělávací programy stanovují pro každý předmět či vzdělávací oblast: a) cílové zaměření vzdělávací oblasti, b) očekávané výstupy (formulované žák na konci

vzdělávání zná, dovede, ovládá, uplatňuje, určí, objasní, dodržuje zásady apod.), základní rámec učiva pro daný předmět (vzdělávací obsah), d) základní vymezení učebního plánu a učebních osnov, e) způsoby hodnocení a autoevaluace, f) časovou dotaci pro daný předmět či vzdělávací (Jeřábek, Krčálová, Hlučínová, 2007).

J. Mužík (2011, s. 7) doporučuje následující stavbu vzdělávací jednotky (modulu) vzdělávání dospělých, která se do jisté míry kryje se strukturou výše uvedeného RVP:

- Cíl vzdělávací jednotky – po ukončení práce v modulu budou účastníci schopni (viz podkapitola 1.2.2),
- Obsah vzdělávací jednotky – textový obsah modulu dle typu samotné akce (viz kapitola 2).
- Metody vzdělávání – úvodní výklad, diskuse o klíčových principech, cvičení, trénink, ad. (viz podkapitola 1.2.5)
- Didaktické pomůcky – příručky pro účastníky, fólie, videoprojektor, grafy, audiovizuální prostředky, ukázkové vzorky apod. (viz podkapitola 1.2.5).

1.2.4 Určení formy vzdělávací akce a požadavky na lektora

Formou vzdělávání se rozumí „*druh procesu, při kterém dochází předávání a získávání nových informací a procvičování dovedností*“ (Dvořáková, Z. a kol. 2007, s. 295). Vzdělávací akce DPV může být zajišťována z externích nebo interních personálních zdrojů (Putnová, Seknička, 2007, s. 84). Forma vzdělávací akce v rámci DPV určuje skutečnost, zda bude DPV realizována v přímém kontaktu lektora a vzdělávaného, nebo zda bude probíhat tzv. distančním formou (Bartoňová, 2013, s. 16). S tím souvisí i požadavky na lektora (viz níže). K jednotlivým formám se řadí: a) řízené vzdělávání na pracovišti – toto vzdělání probíhá zpravidla pod dohledem zpravidla interního školiště nebo zkušeného pracovníka; b) řízené vzdělávání mimo pracoviště (formální vzdělávání) – jedná se o různé vzdělávací akce (kurzy, školení, workshopy ad.) zaměřené na další vzdělávání pracovníků, nebo tzv. institucionalizované vzdělávání v podobě ČŽV; c) neřízené vzdělávání – zde se řadí především aktivity patřící k neformální komunikaci, jako např. koučink, mentoring ad. (Dvořáková Z. a kol., 2007, s. 296-298).

V jiném členění uvedeném v práci Bartoňové (2013, s. 54) se formy vzdělávání pro dospělé člení na: a) prezenční formu vzdělávání – odehrává se v přímém osobním kontaktu lektora s účastníky vzdělávání, b) kombinovaná formu vzdělávání – jedná se o kombinaci prezenční formy se zvýšeným objemem individuální přípravy, může mít podobu: vstupní seminář, individuálně řízené studium, výcvikové semináře, závěrečný seminář či tutoriál; c) distanční forma vzdělávání – v současné době založena převážně na e-learningu (detailněji podkapitola 1.2.5). Kritérii pro volbu formy vzdělávání pro vzdělávací akci DPV jsou především hledisko didaktické - tj. zda obsah vzdělávání vyžaduje, aby účastníci vzdělávání byli po celou dobu vzdělávací akce v přímém kontaktu s lektorem nebo zda část přípravy mohou absolvovat samostudiem) - a hledisko ekonomické, vycházející z kritéria hospodárného využívání nákladů spojených s „*uvolňováním účastníků z pracovního procesu, jejich cestováním, ubytováním, s náklady spojenými např. s tvorbou e-learningového prostředí ad.*“ (Bartoňová, 2013, s. 55).

S formami vzdělávání jako celku souvisí dále jednotlivé organizační formy vzdělávacích jednotek (organizační formy výuky). Plánování zvoleného didaktického postupu se odvíjí od praxe vzdělávání dospělých, pro něž je charakteristické prací lektora se skupinami účastníků (Mužík, 2011, s. 5). Jak uvádí J. Mužík, lektor sice má v tomto typu vzdělávání vedoucí roli, ale centrem dění je samotná skupina účastníků. Lektor tudíž musí být ohled i na problematické a méně „výkonné“ účastníky nebo u nesmělých lidí, kterým třeba skupinová práce příliš nevyhovuje (tamtéž). Skupinovou výukou se rozumíme práci účastníků vzdělávání v menších skupinách, v nichž vzdělávání společně pracují na náročnějším učebním úkolu (Zormanová, 2014, s. 112). Ve vzdělávání dospělých se však uplatní i další organizační formy výuky, mezi něž patří frontální výuka (způsob vyučování, v němž lektor pracuje hromadně se všemi účastníky vzdělávání v učebně jednou společnou formou, se stejným obsahem činnosti), individualizovaná výuka, samostatná práce účastníků vzdělávání, kooperativní výuka (srov. podkapitola 1.1.1), projektová výuka (srov. podkapitola 1.2.3) ad. (Zormanová, 2014, s. 110-120).

Z výše uvedeného vyplývá, že preferovaná forma vzdělávací akce do určité míry určuje i požadavky na lektora. *„Vyučovací úsilí a připravenost lektora rozvíjet potřebné kompetence účastníků pro dobré plnění jejich pracovní role“* je podle N. Fibichové (2016, s. 8) důležitým andragogickým tématem. Jak bylo uvedeno výše, vzdělavatel dospělých se označuje termínem lektor. I. Bertl ve své práci uvádí, koho lze označit za lektora: a) andragoga - odborníka školeného v teorii vzdělávání dospělých, b) instruktora - soustřeďuje se na výuku praktických činností, c) moderátora - věnuje se řešení konfliktů a sporů, d) tutora - jeho činnost je zaměřena podporu účastníků distančního/nekontaktního vzdělávání, e) trenéra - význam podobný jako u instruktora, f) kouče a mentora - věnují se především rozvoji osobních kvalit vzdělavatele, je jím vybírán dobrovolně, jeho péče je individuální (Bertl, 2017, s. 36).

Požadavky na lektora vyplývají z obecných požadavků na osobnost učitele. Jak uvádí J. Vašutová se spolupracovníky *„k výkonu některých povolání, k nimž patří i povolání učitele, je nutný – vedle profesní kvalifikace, dovedností a návyků, které pracovník získává v odborné přípravě na své zaměstnání – ještě zvláštní osobní vztah, hluboká vnitřní zainteresovanost na zvolené profesi.“* (Vašutová, Marinková, Semrád, Škrábák a kol, 2010, s. 111). D. Vašátková ve své práci uvádí celou řadu požadovaných vlastností učitele, které člení do pěti oblastí: 1) temperamentové (např. psychomotorická zdatnost, odolnost, rozvážnost, houževnatost, rozhodnost, trpělivost ad.), 2) emocionální (např. úcta k člověku, životnímu prostředí, k vědě a technice, sebeúcta, zanícení pro povolání ad.), 3) volní schopnosti (např. aktivita, sebekázeň, touha po sebevzdělávání, kooperace, realistická sebereflexe ad.), 4) intelektuální schopnosti (např. schopnost koncentrační, pátrací, pamětní, formulační, diagnostické, stimulační, kreativní ad.), 5) charakterové (empatické, sociální, otevřenost, upřímnost, ochota ke změně, respekt k povinnostem, spolehlivost, zásadovost, spravedlnost, slušnost, taktnost, pokora, pracovitost, čestnost ad.) (Vašátková, 2003, s. 58).

Jak uvádí Z. Dvořáková se spolupracovníky, při uplatnění některých metod v rámci DPV, zejména při metodách uplatňovaných na pracovišti (viz níže, podkapitola 1.2.5),

hraje osobnost lektora, jeho ochota a schopnost učit, vysvětlovat, naslouchat a poskytovat zpětnou vazbu, mimořádně významnou roli. „Školitel v těchto případech vystupuje jako představitel zaměstnavatele a jeho chování a přístup může ovlivnit nejen vztah školeného zaměstnance k němu samotnému, ale i k celé organizaci. Je proto žádoucí věnovat pozornost pečlivé přípravě školitele“ (Dvořáková Z. a kol., 2007, s. 299).

V DPV je vedle výše uvedených obecných předpokladů velmi důležitým aspektem kompetentnost lektora, označovaná termínem expertnost či schopnost podávat expertní výkony. V oblasti vzdělávání je podle M. Píšové a spolupracovníků expertnost chápána následujícími specifickými rysy: a) expertnost lektora je založena na propracovaných znalostech (znalostní základně); b) lektor expert nespolehá pouze na intuici, neboť intuitivní a automatizované jednání nezaručuje, že ve všech situacích podá vzdělavatel optimální výkon; c) lektor expert se vyznačuje soustavným monitorováním a autoregulací; d) základem profesního jednání lektora experta je vědomé zaměření a rozvažování (Píšová, Hanušová, Kostková a kol., 2013, s. 18)

Kompetencí lektora je stanovit, zda vzdělávání v rámci DPV proběhne formou přednášky, praktického cvičení, kombinací obou prvků či jinými metodami vzdělávání; viz následující podkapitola. „Tato forma musí být podřízena vzdělávacímu cíli a vzdělávacímu obsahu; pokud někoho učíme řídit automobil, má praktické cvičení nesporný význam“ (Bertl, 2010, s. 36). V průběhu vzdělávací akce lektor zadává úlohy, vysvětluje, podává instrukce, řídí a organizuje činnost skupin, pomáhá, radí a motivuje, což znamená, že jeho důležitou úlohou je získat účastníky pro nějakou aktivitu a dosáhnout toho, aby se do ní aktivně zapojili všichni. Lektor musí ovládat celou škálu výukových metod (viz následující podkapitola), znát jejich výhody a nevýhody a vhodně je volit z hlediska cílů a obsahu vyučování (Mužík, 2011, s. 6).

1.2.5 Určení didaktických prostředků a postupu vzdělávání

V dalším kroku plánování vzdělávací akce se určí metody a techniky vzdělávání, tedy volba postupu, který lektora ve vzdělávání uplatní. Jinými slovy, jakým způsobem bude realizováno samotné vzdělávání vzdělávací akce, jakými prostředky bude obsah vzdělávání učícímu se subjektu zprostředkován tím, kdo výuku provádí (Průcha, 1997, s. 59).

Didaktické prostředky se dělí do dvou základních skupin: a) nemateriální didaktické prostředky – vyučovací metody, organizační formy vzdělávání ad., b) materiální didaktické prostředky čili učební pomůcky (učebnice, vyučovací pomůcky, didaktická technika ad) (Maňák, 1991, s. 52).

Jak bylo nastíněno výše, základními a nezbytnými prostředky vzdělávání jsou metody vzdělávání, které lze vymezit jako záměrný postup činnosti lektora a vzdělaného subjektu (účastníka školení či kurzu, žáka, studenta ad.), jehož prostřednictvím dosáhnout edukačního cíle (Dušová, 2006, s. 18). Existuje celá řada výukových metod a jejich dělení. „Klasická“ klasifikace dělí metody výuky z aspektu didaktického na:

- Metody slovní: a) monologické metody (vysvětlování, výklad, přednáška ad.), b) dialogické metody (rozhovor, dialog, diskuse ad), c) metody písemných prací

(písemná cvičení, kompozice ad), d) metody práce s textovým či audiovizuálním materiálem.

- Metody názorně-demonstrační: a) pozorování předmětů a jevů; b) předvádění, demonstrace a projekce (předmětů, činností, pokusů, modelů ad.).

- Metody praktické: a) nácvik pohybových dovedností, b) laboratorní činnost, c) pracovní činnost, d) grafické a výtvarné činnosti (Zormanová, 2014, s. 127).

V jiném členění se výukové metody dělí na: a) participativní (aktivizující, problémové) výukové metody – (metody diskusní, heuristické, situační, inscenační, didaktické hry) vedou k většímu a zejména samostatnějšímu zapojení vzdělávaného do edukačního procesu a tím i k produktivní činnosti při osvojování učiva; b) výzkumné výukové metody – jejich podstata spočívá v tom, že lektor konstruuje úlohy, které vzdělávání jedinci řeší samostatně, což vede ke kreativní činnosti při osvojování učiva (Obst, 2016, s. 66). Tyto metody jsou základem tzv. suportivního (podporujícího) vzdělávání, které je v tomto smyslu podle R. Čapka konstruováno jako záměrný, promyšlený proces vedený pestrými výukovými metodami, při nichž se nezapomíná na zábavnost a praktičnost a která vzdělávaným jedincům přináší možnost spoluúčasti i možnost volby, čímž zvyšuje i vnitřní motivaci ke vzdělávání (Čapek, 2015, s. 30).

Ve vzdělávání v rámci DPV se uplatní další metody, přímo zacílené na vzdělávání dospělých. V základním členění se tyto metody podle Z. Dvořákové a kolektivu autorů dělí na:

- Metody vzdělávání na pracovišti: a) instruktáž při výkonu práce, b) asistování (vzdělávaný se učí od zkušeného pracovníka při plnění různých úkolů), c) rotace na různých pozicích zaměstnavatele, d) coaching a mentoring (vzdělávací proces, v němž si zaměstnanec pod dohledem určeného školitele dlouhodobě rozvíjí schopnosti, znalosti a dovednosti potřebné pro odborný rozvoj).

- Metody vzdělávání mimo pracoviště: a) přednáška, b) demonstrování, c) workshop a případová studie (vzdělávaní jedinci řeší v rámci vzdělávacího programu reálnou nebo smyšlenou problémovou situaci, využívá se zde branistro-ming popř. brainwriting), d) simulace (tato je využívána v případech, kdy je výcvik v reálných podmínkách příliš nákladný nebo nebezpečný; účastníci vzdělávací akce řeší modelové situace na základě určitého scénáře tak, aby během daného časového období učinili řadu na sebe navazujících rozhodnutí), e) hraní rolí (metoda je zaměřená na procvičování praktických schopností a emocionální prožívání vzdělávaných v nacvičovaných situacích), f) assessment centre (jedná se o kompletní diagnosticko-výcvikový program, v němž je vzdělávaný účastník konfrontován s reálnými simulacemi typických pracovních úkolů, které jsou předkládány náhodně v různých časových intervalech), f) outdoor training (jedná se o vzdělávání pohybovými či sportovními aktivitami)

- Metody vzdělávání na rozhraní mezi pracovištěm a mimo pracoviště: a) pracovní porady, b) poradenství, c) action learning (metoda je zaměřena na soustavné učení se při řešení denních reálných problémů s využitím rad a připomínek spolupracovníků a nadřízených), d) trainee programs (tato metoda, kombinující

prvky vertikální rotace práce s metodami vzdělávání mimo zaměstnavatele, je zacílená na přípravu zaměstnance k převzetí složitých pracovních úkolů), e) samostudium, f) e-learning (metoda využívající počítačové a on-line vzdělávání, její výhodou je možnost vzdělávání ze vzdáleného prostředí prostřednictvím virtuální školící místnosti) (Dvořáková, Z., 2007, s. 299-304).

Specifikou metodou ve vzdělávání dospělých je prezentace, resp. výuková prezentace. Jádrem každé prezentace je výklad obsahu založen na zásadách názornosti a srozumitelnosti a doprovázený zpravidla technickými prostředky, např. obrázky či videi vytvořenými v Power pointu. Jak upozorňuje I. Bertl, není vhodné, aby lektor v prezentaci použil maximum technických prvků. „Prezentace se pak může stát nepřehledná, zmatená, nic neříkající. Forma může zcela zastřít její obsah!“ (Bertl, 2017, s. 38).

Vedle metod vzdělávání je nezbytné naplánovat i didaktické formy, které reflektují (Mužík, 2011, s. 11): a) časové hledisko – ve vzdělávání dospělých se využívá vyučovací dvouhodina; b) prostředí vzdělávání – učebna, laboratoř, polygon, pracoviště, terén ad.; c) organizační uspořádání – jak bylo uvedeno výše, ve vzdělávání dospělých převažuje skupinová či kooperativní výuka; d) zaměření a forma vzdělávací akce – specializační kurzy, inovační, rekvalifikační apod. (viz podkapitola 1.2.4).

Na závěr této části jsou prezentovány dva ucelenější didaktické modely, které lze uplatnit ve vzdělávacích akcích v rámci DPV. První je postup podle Fibichové (2016, s. 10-12):

- Konkrétní zkušenost účastníků vzdělávání jako východisko – vzdělávání začíná zkušenostním popisem tématu účastníky vzdělávání, např. o zápisem znalostí a zážitků žáků lektorem na tabuli.
- Reflektované pozorování a zážitky, vztahující se k tématu – lektor zaměřuje učení k vymezeným jevům a idejím (poznatkům) formou např. písemné individuální práce, vyhledávání v učebních textech či ústními popisy. Důležité jsou akční metody, které pracují s předsudky
 - Formulace abstraktních pojmů a zobecňování – zde se lektor zaměřuje na vnitřní konfrontace s vnitřní zkušeností a praxí účastníků vzdělávací akce
 - Testování problémů v praxi a v nových situacích – dle zaměření kurzu, např. praxe na jiném typu pracoviště v rámci organizace, na stejném typu pracoviště v jiné organizaci apod.

Druhý je model J. Mužíka, který postupuje podle požadavků, jež by se měly uplatnit v jednotlivých modulech vzdělávací akce pro dospělé, mj.: 1) sled výuky či jednotlivých školících modulů musí mít logickou strukturu, která vede účastníky od méně složitých poznatků ke komplexním dovednostem a k vlastní praktické aplikaci; 2) každý modul začíná tematickou expozicí (o čem to bude, jak to bude a proč); 3) každý modul končí tematickou pointou (nejlépe konkrétní případ a praktické aplikační výstupy), 4) každá vzdělávací jednotka má složku verbální, vizuální, diskusní, případně tréninkovou; 5) v každém modulu je minimálně 40 % věnováno projevům účastníků; 6) lektor musí přizpůsobit formu, obsah i tempo práce úrovni celé skupiny účastníků; 7) didaktické nástroje využívá lektor tvůrčím způsobem, vždy k podpoře konkrétního tématu uvnitř

vzdělávací jednotky; 8) střídání náročných a méně obtížných pasáží prokládá lektor různě dlouhými přestávkami (Mužík, 2011, s. 7).

Od zvolených metod vzdělávání se odvíjí volba didaktických pomůcek, v následujícím kroku je tedy nezbytné naplánovat, jaké didaktické pomůcky budou ve vzdělávací akci uplatněny. Didaktické pomůcky jsou všechny prostředky, které: a) zajišťují a zefektivňují průběh vzdělávacího procesu, b) v úzké souvislosti s metodami a organizační formou vzdělávání napomáhají dosažení vzdělávacích cílů (Maňák, 1991, s. 52). V základním členění se didaktické pomůcky člení na vizuální (zrakové), auditivní (sluchové), taktilní (dotykové) a olfaktorické (čichové) (Obst, 2016, s. 133). Je zřejmé, že jiné pomůcky budou využity při převážném využití slovních metod a jiné při simulacích nebo outdoor trainingu, kde se budou pomůcky odvíjet od konkrétního zaměření a obsahu prováděných aktivit.

Ve vztahu k využívání didaktických pomůcek lze konstatovat, že i přes velký pokrok v komputelizaci celé společnosti, oblast vzdělávání nevyjímá, hrají v současné době stále velmi důležitou roli tištěné učební materiály a učebnice. Ve vzdělávání dospělých se často využívají příručky, které je možné poskytnout účastníkům vzdělávací akce předem, a to nejčastěji ve formě skript a podobných brožur, nebo v průběhu školicí akce ve formě volných listů k jednotlivým tématům. Informace v příručkách mohou mít podobu: a) písemnou (písemný text by měl být jednoduchý a přehledný s využitím hesel, definic, vzorců a pod.), b) ilustrativní (grafy, schémata, obrázky a pod.) nebo kombinovanou. (Mužík, 2011., s. 7). Tyto didaktické prostředky nejen zprostředkovávají soubor informací prezentovaných textovou formou, ale mají i další funkce, mj. funkci řízení vzdělávání, a to jak pro lektora (lektor si podle tištěných materiálů stanovuje časovou dotaci pro jednotlivé fáze výuky, posloupnost témat, návaznost na jiné didaktické prostředky ad.), tak i pro vzdělávaného (pomáhají mu řídit učení pomocí otázek, úkolů či sebehodnocení) (Průcha, 1997. s. 278). Podle J. Mužíka (2011, s. 7) příručky výrazně zvyšují spolupráci účastníků a proces učení, tj osvojování poznatků. I. Bertl (2017, s. 33) poukazuje na důležitost přípravy tištěných a dalších materiálů při přípravě andragogické vzdělávací akce a uvádí, že autor koncepce vzdělávacího kursu musí mít na mysli to, zda připravené materiály jsou vhodně připraveny; „konkrétně se může jednat o *případ, kdy vzdělávací instituce rozešle veškeré výukové a organizační materiály elektronicky, ale chybou by bylo již neověřit, zda účastníci takového kurzu jsou schopni tyto učební materiály v této formě přečíst a zvládnout*“ (tamtéž).

I přes výše uvedenou nezastupitelnost tištěných materiálů je v současné době zjevné, že v systému celoživotního učení hrají stále významnější úlohu elektronická média. Významným faktorem je zde podle M. Šeráka zejména „*postupující individualizace edukačních aktivit a stále větší orientace na oblast sebe řízeného učení*“ (Šerák, 2008, s. 34). Jak ve vztahu k moderním didaktickým pomůckám poznamenávají P. Andres a A. Vališová, „*v rámci nových technologií ve vzdělávání jsou neustále rozvíjeny moderní prostředky didaktické techniky, didaktické programy a jimi inspirované nové formy vyučování*“ (Andres, Vališová, 2014, s. 10). Z moderních didaktických pomůcek lze zmínit interaktivní tabule, interaktivní výukové materiály, které jsou vzdělávaným jedincům přístupné prostřednictvím počítačových sítí. Jak bylo nastíněno v souvislosti

s e-learningem, toto vzdělávání je přístupné „odkudkoli a kdykoli“, prostřednictvím virtuálních vzdělávacích center, které umožňují „distribuované vzdělávání“ či učení „just-in-time“ (tamtéž)

1.2.6 Hodnocení vzdělávací akce

Jak uvádí M. Dvořáková, „*vyhodnocování je integrální součástí vzdělávání. Ve své nejhrušší formě je to porovnávání cílů (žádoucích chování) s výsledky (výsledné chování), odpovídající na otázku, do jaké míry vzdělávání splnilo svůj účel. Stanovování cílů a metod měření výsledků je, nebo mělo by být, podstatnou součástí fáze plánování jakéhokoliv vzdělávacího programu*“ (Dvořáková, M., 2013, s. 10).

Hodnocení vzdělávací akce je důležité z důvodu určení, zda daná akce splnila plánovaný účel a zda naplnila podmínky kvality. P. Adamec v této souvislosti uvádí, že o kvalitě ve vzdělávání „*se často hovoří ve smyslu evaluačním, konkrétně pak o indikátorech kvality*“ (Adamec, 2018, s. 50) Hodnocení ve vzdělávání je pak zakotveno do indikátorů kvality, tj. pozorovatelných jevů, vlastností či charakteristik, které by měly být objektivně měřitelné (tamtéž).

Hodnocení je didakticky rozpracováno zejména ve vztahu k učení se vzdělávaných osob. Takové hodnocení může být:

- Dílčí (formativní) – hodnocení probíhá v průběhu vzdělávací a zaměřuje se na zjištění kolik se účastníci naučili, posuzuje lektory, komunikaci, vztah s účastníky ad (Bartoňová, 2013, s. 91). Jak uvádí M. Dvořáková, „*lektor vede v průběhu vzdělávací aktivity účastníky k tomu, aby se vyjadřovali, jak mohou aplikovat nově naučené do jejich vlastní praxe. Z toho průběžně zjišťuje, jestli bylo dané téma správně vysvětleno a zda si účastníci správně osvojili potřebné znalosti a dovednosti*“ (Dvořáková, M., 2013, s. 24).

- Celkové (souhrnné, sumativní) hodnocení – k finálnímu hodnocení se používají zejména testy, přímé pozorování, hodnocení (pracovního) výkonu, hodnocení výsledků činnosti ad. (Bartoňová, 2013, s. 91). „*Na konci vzdělávací aktivity lektor krátkými otázkami směřovanými na jednotlivé účastníky zjišťuje, jestli si osvojili potřebné znalosti, a nácvikem některých aktivit (např. práce se „zlobivými účastníky“, používání didaktických pomůcek a techniky atd.) zjišťuje, zda si osvojili potřebné dovednosti*“ (Dvořáková, M., 2013, s. 24)

Kritériem hodnocení vzdělávací akce může být i hledisko zadavatele, zde se rozlišuje: a) evaluace interní (vnitřní) - provádí ji členové instituce/organizace, na které se vzdělávací akce zaměřovala, přičemž nevýhodou může být nižší objektivita hodnocení; b) evaluace vnější (externí) - je prováděna zvnějšku externími kvalifikovanými a nezainteresovanými odborníky, a proto jsou její výsledky zpravidla považovány za vysoce objektivní a výsledkem je obvykle oficiální zpráva o efektivnosti vzdělávací aktivity (Dvořáková, M., 2013a, s. 16).

Z „didaktického“ hlediska se hodnocení vzdělávací akce DPV zaměřuje na dvě základní oblasti: a) reakce vzdělávaných – zjišťování názorů a postojů, tedy zejména zjišťování spokojenosti/nespokojenosti účastníků s obsahem vzdělání a didaktickými

prostředky, a to prostřednictvím dotazníků, rozhovorů, diskuse ad.; b) znalosti, dovednosti a postoje – zde se k vyhodnocení úspěšnosti/neúspěšnosti vzdělávací akce využijí výsledky účastníků získaných na základě objektivního hodnocení z testů, zkoušek, simulací apod. (Bartoňová, 2013, s. 97).

V následující kapitole jsou výše prezentované poznatky konkretizovány na příkladu didaktického plánu vzdělávací akce v modelu dalšího profesního vzdělávání pro vybrané pracovníky Vojenské policie ČR.

2 Profesionální vzdělávání řidiče - ochránce u Vojenské policie ČR

2.1 Charakteristika ochranné služby Vojenské policie ČR

Vojenská policie (VP) byla zřízena 21. ledna 1991 (Dolejší, Palečková, Čermák a kol., 2011, s. 3). Postavení, působnost a činnost VP upravuje zejména zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii v platném znění, dále pak vnitřní předpisy Ministerstva obrany. V ustanovení § 5 uvedeného zákona je stanoveno, kdo se může stát příslušníkem Vojenské policie: a) voják z povolání zařazený ve Vojenské policii, nebo b) voják v záloze povoláný k výkonu vojenské činné služby k Vojenské policii (Zákon č. 300/2013 Sb.). „Podmínkou k přijetí ke službě u Vojenské policie je splnění základních kritérií profesionální připravenosti, psychické způsobilosti a tělesné zdatnosti“ (Ministerstvo obrany ČR). K základním předpokladům a požadavkům pro službu u Vojenské policie patří: a) trestní bezúhonnost; b) čestné prohlášení, že uchazeč není závislý na alkoholu, omamných a psychotropních látkách či hazardních hrách; c) zdravotní klasifikaci A (schopen bez omezení); d) nepřekročení stanovené věkové hranice pro jednotlivé kategorie (vojenský průkaz); e) dosažení vzdělání odpovídající předpokládanému zařazení na systemizované místo, f) řidičské oprávnění minimálně skupiny "B"; g) úspěšné vykonání výběrového řízení. Výběrové řízení zahrnuje: a) posouzení dosavadní praxe, základních předpokladů a požadavků pro službu ve VP; b) přezkoušení z tělesné zdatnosti, mj. splnění limitu vytrvalostního testu v podobě běhu na 12 minut.; c) psychologické vyšetření (tamtéž).

Vojenskou policii lze charakterizovat jako zvláštní policejní sbor, který působí v armádě. V čele stojí náčelník VP, který je přímo podřízen ministrovi vnitra ČR. Do základní činnosti VP patří: a) dohled nad dodržováním právních předpisů včetně trestního řízení, b) zajišťování ochrany objektů a osob, c) zabezpečování provozu vozidel ozbrojených sil, d) podíl na plnění úkolů ve prospěch integrovaného záchranného systému, e) působení u vojenských kontingentů AČR v zahraničních operacích (Kolektiv autorů, 2017, s. 2).

Z výše uvedeného vyplývá, že v základním členění je součástí organizační struktury VP: a) kriminální služba, b) dopravní a pořádková služba, c) ochranná a podpůrná služba (Menšíková, 2014, s. 34-36). Níže prezentovaný model vzdělávání je určen pro příslušníky ochranné služby. Velitelství ochranné služby Vojenské policie sídlí v Praze a plní mj. úkoly: a) policejní ochrany a doprovodů určených osob, c) ochrany vyčleněných objektů Ministerstva obrany, d) ochrany vojenských dopravních letadel vyhrazených pro přepravu ústavních činitelů a určených osob (Dolejší a kol., 2016, s. 43). Organizační struktura VP platná od 1. ledna 2016 zakotvuje, že „Oddělení ochranné služby

a doprovodů" a „Oddělení ochrany Ministra obrany" spadá do přímého řízení Náčelníka štábu (Dolejší a kol., 2018, s. 35). Výše uvedená oddělení „*plní specifické úkoly ochrany a doprovodu určených osob, zahraničních delegací, inspekčních týmů i zahraničních návštěv Ministerstva obrany a náčelníka Generálního štábu Armády České republiky (GŠ AČR) a zabezpečení osobní ochrany ministra obrany České republiky a určených funkcionářů Ministerstva obrany a GŠ AČR*" (Dolejší, Palečková, Čermák a kol., 2007, s. 47). K plněným úkolům policejní ochrany osob a doprovodu tedy patří: a) ochrana a doprovod ministra obrany a jím určených osob; b) ochrana oficiálních delegací České republiky, c) ochrana občanů ČR v místech nasazení ozbrojených sil i mimo území republiky; d) ochrana a doprovod zahraničních delegací a návštěv; e) trvalá osobní ochrana určených osob, f) bezpečnostní doprovod a ochrana vojenské letecké dopravy a přepravy (Dolejší a kolektiv, 2016, s. 63).

2.2 Pozice řidiče - ochránce

Nedílným personálním zabezpečením Oddělení ochranné služby a doprovodů a Oddělení ochrany Ministra obrany jsou i řidiči - ochránci Vojenské policie (dále jen řidiči - ochránci nebo ŘO), tj. řidiči vozidel ozbrojených sil, které současně plní odbornost ochrany osob. Základními požadavky na tuto pozici jsou: 1) absolvovat výběrové řízení v souladu s požadavky Vojenské policie (viz výše), 2) vlastnit platná řidičská oprávnění pro řízení motorových vozidel, 3) absolvovat základní odborný kurz VP v délce deseti týdnů. Přesná profesní náplň řidič - ochránců není s ohledem na taktiku této činnosti zveřejňována a medializována. Určitou představu o vzdělávání a výcviku řidičů - ochránců si může laik udělat při shlédnutí video-spotu o činnosti Vojenské policie při přípravě na misi ochrany českých diplomatů v Afghánistánu (Shabu©2017). Součástí dalšího profesního vzdělávání řidičů - ochránců není jen zvyšování kompetencí (tj. výcvik a zdokonalování odborné způsobilosti) v řízení vozidel (Dolejší, Palečková, Čermák a kol., 2011, s. 47) a ochrany osob, ale i rozvíjení a zdokonalování dalších kompetencí, a to v níže prezentovaném modelu dalšího profesního vzdělávání.

2.3 Stávající systém přípravy řidiče - ochránce. Aktuální opora pro organizaci a vedení odborné přípravy.

Model dalšího profesního vzdělávání vojenských policistů zařazených na systémove místo řidič - ochránce se nazývá „Zdokonalovací příprava" (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018). Slouží pro jako opora pro vedení všech příprav DPV.

Základní vymezení zdokonalovací přípravy uvádí tabulka 1.

Tabulka 1 Obecná didaktická východiska modelu DPV řidičů - ochránců

Didaktické hledisko	Popis zvoleného typu didaktického hlediska
Vzdělávací potřeby – důvod k rozvíjení profesních kompetencí	- proaktivní, ve vztahem k současným a budoucím požadavkům na řidiče - ochránce - zakotvené do závaznosti DPV (Zdokonalovací přípravy) pro Velitelství ochranné služby Vojenské policie
Cíle vzdělávání	- kognitivní, psychomotorické, afektivní - hlavní obecný cíl – prohloubit teoretické znalosti, praktické návyky a dovednosti v plnění služebních úkolů řidičů - ochránců - dílčí cíle – uvedeny u jednotlivých modulů
Struktura vzdělávání dle uspořádání obsahu	Modulové uspořádání do kurzů (odborné a specializační kurzy) 1) modul všeobecné (vše-vojenské) přípravy 2) modul odborné přípravy 3) modul taktické přípravy 4) modul zvláštní přípravy
Osnovy	- viz jednotlivé moduly
Forma vzdělávání	- řízené vzdělávání na pracovišti - prezenční forma vzdělávání - avšak všude, kde je to možné, uplatnění řízené samopřípravy s těžištěm v e-learningu.
Lektoři	- instruktoři – mentoři z řad Vojenské policie, kaplan VP - za výběr instruktorů, tedy za garanci expertnosti je odpovědný velitel útvaru
Metody vzdělávání	a) metody vzdělávání na pracovišti: výklad, diskuse, praktické cvičení (viz jednotlivé moduly) b) metody vzdělávání na rozhraní mezi pracovištěm a mimo pracoviště: sebevzdělávání, e-learning c) prezentace
Didaktické formy	- časové hledisko: vyučovací hodina (50 minut) - prostředí vzdělávání: učebny, pracoviště, terén, polygon, reálný silniční provoz - zaměření a forma: vzdělávání v rámci zaměstnání + specializační a odborný kurz a krátkodobá školení
Didaktické pomůcky	- odborné publikace, právní normy, návody a příručky a další (viz jednotlivé moduly)
Hodnocení	- hodnocení je zakotveno do měřitelných výsledků, tj. do ověřovaných rozvíjených kompetencí (znalosti, dovednosti) prostřednictvím testů, zkoušek a simulací a) formativní hodnocení – po skončení každého modulu, formou dichotomického hodnocení splnil/nesplnil b) sumativní hodnocení – po skončení DPV, formou uvedenou výše za hodnocení je odpovědný určený funkcionář, o dosažených výsledcích je vedena dokumentace

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Model dalšího (zdokonalovacího) vzdělávání pro systematizované místo řidič - ochránce vychází z takového obsahu vzdělávání, který je závazný pro Velitelství ochranné služby Vojenské policie. Dále vychází z platných právních a vnitřních předpisů. Za plnění programu je zodpovědný velitel a náčelníci příslušných oddělení, kteří provádějí vlastní opatření s důrazem na kontrolní činnost, jako zpětnou vazbu procesu DPV.

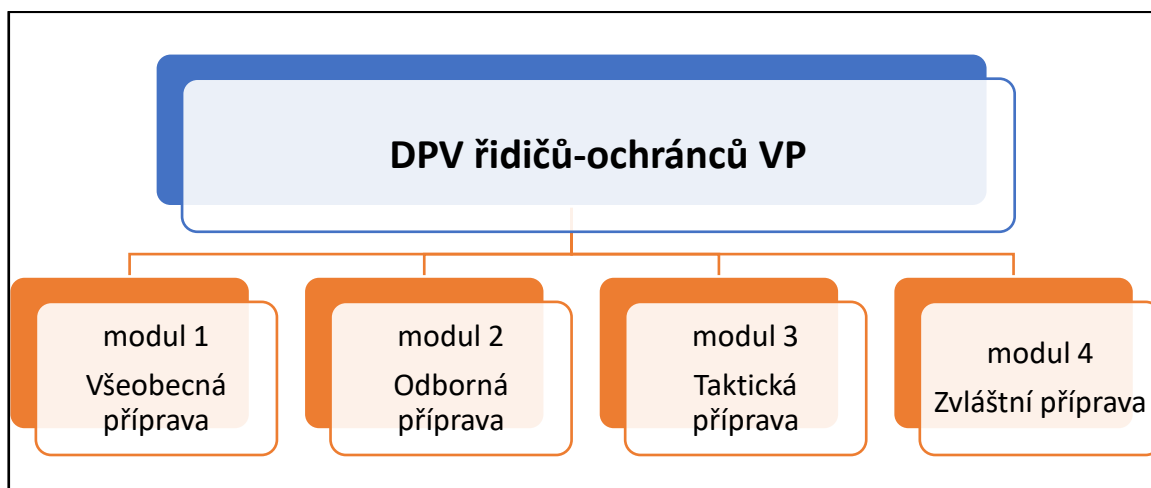
Model plánován jako dvoufázový. V první fázi se rozvíjejí základní vojenské a policejní dovednosti a výsledkem je dosažení základního standardu vojenského policisty. Ve druhé fázi jsou rozvíjeny ty dovednosti, které souvisí s konkrétní specializací řidiče - ochránce na dané systemizované místo.

Místem provádění níže uvedených vzdělávacích aktivit jsou jednak prostory výcvikových středisek Vojenské policie, jednak prostory mimo resort Ministerstva obrany, které poskytuje Policie ČR. Výcvik se uskutečňuje na učebnách, specializovaných učebnách, cvičištích, střelnicích i na pracovištích.

2.4 Moduly odborné přípravy

Model dalšího vzdělávání řidičů - ochránců se člení do čtyř modulů na: 1) všeobecnou přípravu, 2) odbornou přípravu, 3) taktickou přípravu a 4) zvláštní přípravu (viz obrázek 3). Jednotlivé tematické celky všeobecné, odborné a taktické přípravy budou prováděny formou soustředěné přípravy a soustředěného výcviku oddělení řidičů - ochránců. Zvláštní příprava je prováděna jednorázově nebo opakovaně ve stanovených časových intervalech, a to buď v rámci útvaru jehož součástí jsou ŘO nebo ve stanoveném výcvikovém zařízení formou krátkodobého školení či kurzu pro ŘO další vojenské policisty podle jejich odbornosti či funkčního zařazení.

Obrázek 3 Schéma modelu dalšího profesního vzdělávání řidičů - ochránců VP

Zdroj: vlastní zpracování

Cíle vzdělávání a odbornou garanci jednotlivých modulů prezentuje tabulka 2.

Tabulka 2 Jednotlivé moduly a jejich cíle

Moduly	Cíle modulů	Odborný garant
Všeobecná (vše-vojenská) příprava	Prohloubit u řidiče - ochránce kompetence (vědomosti, návyky a dovednosti) ze základní vojenské přípravy se současným zvyšováním jeho psychické odolnosti a fyzické zdatnosti.	Velitel útvaru VP
Odborná a taktická příprava	Prohloubit u řidiče - ochránce kompetence (odborné vědomosti, praktické dovednosti a návyky) ve své specializaci pro výkon zastávaného systemizovaného místa (řidiče)	Velitel útvaru VP
Zvláštní příprava	Připravit řidiče - ochránce v krátkodobých školeních nebo kurzech tak, aby si na vyšší úrovni osvojil kompetence (vědomosti, dovednosti a návyky) potřebné ke své druhé odbornosti (ochránce)	Hlavní velitelství VP

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

2.4.1 Modul Všeobecná (vše-vojsková) příprava

Všeobecná příprava se skládá ze šesti základních tematických celků, a to právních předpisů, tělesné přípravy, ochrany proti zbraním hromadného ničení, topografické přípravy, zdravotnické přípravy a přípravy střelecké.

Tabulka 3 Modul Všeobecná příprava – časová dotace jednotlivých tematických celků

Modul: Všeobecná (vše-vojenská) příprava	
Tematický celek	Počet vyučovacích hodin
Právní předpisy a etika	26
Pořadová příprava	8
Tělesná příprava	400
Ochrana proti zbraním hromadného ničení (OPZHN)	9
Topografická příprava	15
Spojovací příprava	12
Zdravotnická příprava	16
Ženijní příprava	4
Střelecká příprava	152
CELKEM	642

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Z údajů v tabulce 3 je patrné, že největší pozornost zde bude věnována tělesné přípravě a přípravě střelecké. Výborná fyzická kondice, všeobecná motorická zdatnost a vynikající střelba jsou pro řidiče - ochránce naprosto nezbytnými kompetencemi pro výkon jejich práce.

Tabulka 4 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Právní předpisy

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJENSKÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	PRÁVNÍ PŘEDPISY	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prohloubit znalosti řidičů - ochránců (ŘO) v oblasti branného zákonodárství. ▪ Seznámit ŘO s aktuálními změnami a novelami v oblastech: vztahu nadřízený a podřízený, vydávání a plnění rozkazů, vojenské zdvořilosti a chování. ▪ Prohloubit znalosti ŘO o ustanovení mezinárodního humanitárního práva, chráněných osobách a mezinárodním terorismu. 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Didaktické pomůcky
2	Výklad	Historie, tradice a současnost Armády ČR a Vojenské policie: - československá armáda do roku 2003; - novodobé tradice AČR; - vznik a vývoj Vojenské policie; - organizační struktura OS ČR a VP.	Individuální dle výběru přednášejícího
2	Výklad	Hlavní ustanovení základních řádů a právních a vnitřních předpisů o ozbrojených silách ČR.	Ústava ČR Zákon č. 219/1999 Sb., Věstníky MO a prováděcí vyhlášky MO.
2	Výklad	Všeobecná ustanovení Zákl-1: - vydávání a plnění rozkazů; - styk s nadřízeným a podřízeným; - vzdávání pocty.	Zákl-1
2	Výklad	Zákon č. 221/1999 Sb. a prováděcí předpisy - vznik, průběh, změny a zánik služebního poměru VZP; - rozhodování ve věcech služebního poměru; - občanská práva a vojenské kázeňské právo; - zabezpečení a péče o vojáky; - bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu služby; - výluhové náležitosti, - náhrada škody.	Zákon č. 221/1999 Sb., Zákl-1
2	Výklad	Vojenská kázeň: - všeobecná ustanovení; - kázeňské odměny a tresty; - řízení o kázeňských přestupcích, rozhodnutí a odvolání; - kázeňské přestupky vojáků z povolání.	

2	Výklad	Zabezpečení vojsk: - rozdělení času a denní řád; - materiální zabezpečení; - ukládání ručních zbraní a munice; - požární ochrana; - ochrana životního prostředí.	Zákl-1; Vševojsk-2-6; NVMO č. 80/2015
2	Výklad	Mezinárodní humanitární právo: - MHP a jeho prameny; - vztah MHP a lidských práv, platnost MHP; - aplikace MHP v mírových operacích; - okupace; - komбатant a jeho imunita; - vojenská nezbytnost; - užití bílé vlajky; - odpovědnost velitele a jednotlivce; - válečné zločiny a zločiny proti lidskosti.	Příručka: <i>Respektuj normy mezinárodního humanitárního práva; Trestní zákoník a trestní řád.</i> JELÍNEK, J. Praha: Leges 2009, MULINEN, F. <i>Příručka mezinárodního humanitárního práva pro OS.</i> Praha: Magnet-Press, 1991.
2	Výklad	Chráněné osoby: - nakládání s raněnými a nemocnými; - zdravotnický personál a zařízení - duchovní personál; - zacházení s civilními osobami; - válečný zajatec a zacházení s ním, zajatecké tábory.	
3	Výklad	Mezinárodní terorismus - historie terorismu, současný terorismus - ideový základ soudobého terorismu; - rasismus, nacionalismus, extremismus; - antisemitismus a české postoje ve vývoji;	Individuální dle výběru přednášejícího (s přihlédnutím k aktuálnímu stavu ve světě a doma)
2	Výklad	Kvalita života vojenského profesionála - vedení ke správnému životnímu stylu; - životní hodnoty v životě vojenského profesionála, vztahy mezi příslušníky AČR - vojenský policista jako reprezentant AČR; odborné a morální požadavky na vojenského policistu; - rodina jako základní buňka společnosti; - kultura a společenská úroveň vojenského profesionála;	Bláha, I.A.: <i>Sociologie.</i> Praha, Academia 1968; Thompson M. - Lechta a kol.: <i>Přehled etiky.</i> Praha, Portál 2001;
1	Výklad	Sexuální problematika: - sexuální problematika v ČR, ve světě a v armádě; - prevence sexuálního obtěžování se zaměřením na vojenské prostředí.	Weiss, P.: <i>Sexuální deviace.</i> Praha: Portál; 2002; Kratochvíl, S. <i>Sexuální starosti a radosti.</i> Praha: Portál; 2002;
2	Seminář	Etický seminář: - úvod do problematiky etiky; - profesionální voják se zdůrazněním odpovědnosti a obětavosti; - respekt k odlišnosti.	kaplan VP

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Vzdělávání v tematickém celku Právní předpisy (viz tabulka 4) se zaměřuje zejména na zopakování základních práv a povinností řidičů - ochránců vyplývajících ze služebního poměru a témata jako jsou vojenská přísaha, nadřízení a podřízení, vydávání a plnění rozkazů, vojenská zdvořilost a chování vojáků, vzdávání pocty, vojenská kázeň a kázeňská pravomoc (kázeňské odměny, kázeňské tresty a sankce, pravidla jejich ukládání a řízení o kázeňských přestupcích). Nedílnou součástí tematického celku je i opakování poznatků z oblasti mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního terorismu.

Tabulka 5 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Etika

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	ETIKA	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, kooperativní učení	
	Cíle vzdělávání	Seznámit ŘO s hodnotami a kvalitami života vojenského profesionála a profesní etikou	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Didaktické pomůcky
3	Výklad Práce s textovým materiálem Diskuse Kooperativní výuka Brainstorming Brainwriting Didaktické hry	Kvalita života vojenského profesionála - vedení ke správnému životnímu stylu; - životní hodnoty v životě vojenského profesionála; - vojenský policista jako reprezentant AČR; - odborné a morální požadavky na vojenského policistu; - vztahy mezi příslušníky AČR, spolupráce, rituály, šikana; - kultura a společenská úroveň vojenského profesionála;	Odborná literatura, např. Bláha, I. A. Sociologie. Praha: Academia, 1968 Lechta a kol.: Přehled etiky. Praha: Portál 2001
3	Prezentace, Výklad, Diskuse, Brainstorming, Metoda řešení konfliktů, Modelové situace	Etický seminář: - úvod do problematiky etiky; - profesionální voják se zdůrazněním odpovědnosti a obětavosti; - respekt k odlišnosti.	Materiály kaplana VP

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2016)

Nedílnou součástí činnosti řidiče - ochránce VP je dodržování zdravého životního stylu, vystříhání se alkoholu a dalších návykových látek a dodržování obecných morálních a etických zásad. Řidič - ochránce je reprezentantem VP jako svého způsobu elitní organizace a tomu musí odpovídat i jeho projev na veřejnosti. Za tímto účelem je do obecného modelu navržen i tematický celek Etika (viz tabulka 5).

Tabulka 6 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Tělesná příprava

Počet vyučovacíh hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	TĚLESNÁ PŘÍPRAVA	
	Forma vzdělávání	skupinová výuka, individualizovaná výuka	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozvíjet základní pohybové schopnosti a dovednosti. ▪ Upevnit fyzickou zdatnost a psychickou odolnost. ▪ Získat nové pohybové dovednosti v tématech speciální tělesné přípravy 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a didaktické pomůcky
50	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Rozvoj vytrvalosti	Normativní výnos MO 2/2011: Služební tělesná výchova v rezortu Ministerstva obrany (NVMO č. 12/2011)
10	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Překonávání překážek a házení	NVMO č. 12/2011 Překážky, cvičné granáty
80	Praktické cvičení Hraní rolí	Boj zblízka	NVMO č. 12/2011
40	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Vojenské plavání	NVMO č. 12/2011 Záchranné vesty, stopky
10	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Základy přežití	NVMO č. 12/2011 Krabíčky poslední záchrany
30	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Vojenské lezení	NVMO č. 12/2011 Lana, jištění, sedák, ochranné přilby
100	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Sportovní hry, rozvoj pohybových schopností	NVMO č. 12/2011 Míče, brány ad.
60	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Příprava na profesní a výroční přezkoušení z tělesné přípravy	NVMO č. 12/2011
20	Praktické cvičení Nácvik pohybových dovedností	Přesuny na sněhu a ledu	NVMO č. 12/2011 Běžky, mazání

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Jak již bylo uvedeno výše, fyzické kondice a celkové obratnosti, hrubé i jemné motoriky hraje v povolání řidiče - ochránce zcela zásadní roli, čemuž odpovídá i přidělená časová dotace vzdělávání a výcviku v tematickém celku Tělesná příprava (viz tabulka 6). Řidiči - ochránci se v rámci této přípravy mj. budou zdokonalovat v: překonávání překážek (nácvik zdolávání přírodních a umělých překážek přeskokem,

prolézáním, slézáním, ručkováním po laně a pod či překonávání překážkové dráhy při použití imitačních prostředků bojové činnosti), boji zblízka (postoje a jejich změny, pádové techniky, krytí, údery a kopy, ochranu před napadením zepředu a zezadu, obranu proti úderům a kopům, obranu proti držení a škrčení zezadu, obranu proti napadení tyčovitými předměty ad.), vojenském plavání (vytrvalostní plavání, skoky do vody, pomoc druhému plavci ad.), základech přežití (způsoby ukrytí v tísni, příprava ohniště, příprava stravy), vojenském lezení (techniky lezení slaňování, jištění a zajišťování) či přesunech na sněhu a ledu (přesuny za ztížených podmínek, záchrana zasypaného, bivakování ad.)

V tematickém celku Ochrana proti zbraním hromadného cvičení (OPZHN) (viz tabulka 7) se po teoretické přípravě v učebně praktická cvičení zaměří mj. na nácvik dekontaminace na chemickém cvičišti, v terénu a ve vozidlech. Dekontaminace osob bude nacvičována pomocí odmořovací soupravy, individuálního protichemického balíčku a improvizovaných prostředků individuální ochrany jednotlivce.

Tabulka 7 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět OPZHN

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	OCHRANA PROTI ZBRANÍM HROMADNÉHO CVIČENÍ (OPZHN)	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, kooperativní učení, e-learning	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vycvičit příslušníky ŘO k přežití a ve způsobech ochrany. ▪ Prohloubení kompetencí v oblasti používání prostředků individuální i kolektivní ochrany a v provádění dekontaminace po zasažení radiačními nebo chemickými látkami. ▪ Prohloubení kompetencí v oblasti plnění úkolů v kontaminovaném prostředí 	
	Metoda	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a didaktické pomůcky
3	Výklad Demonstrace Práce s textovým materiálem Praktické cvičení E-learning	Zbraně hromadného ničení: - charakteristika základní dělení ZHN; - prostředky individuální ochrany jednotlivce; - činnost na národní varovné signály - signály používané vojsky NATO k OPZHN a při leteckém napadení v pozemních operacích; - organizace a systém varování u jednotky.	<u>Příručky:</u> Polní řád; STANAG ¹ 294

1 STANAG = označení pro Standardizační dohodu (STANdardization AGreement), která stanovuje směrnice, termíny a podmínky pro běžné vojenské nebo technické postupy a vybavení mezi členy zemí NATO

4	Výklad Demonstrace Práce s textovým materiálem Praktické cvičení	Kontaminace radioaktivními, chemickými a biologickými látkami (RCHBL): - činnost ŘO po kontaminaci; - zásady překonávání kontaminovaného prostoru; - používání prostředků individuální a kolektivní ochrany.	<u>Příručky:</u> Chemické zbraně STANAG 2047 <u>Pomůcky pro praktická cvičení</u> ochranné masky, protichemický balíček, odmořovací soupravy, autoinjektor ad
2	Výklad Demonstrace Práce s textovým materiálem, Praktické cvičení	Dekontaminace – okamžitá a částečná (taktická): - dekontaminace, zásady a způsoby jejího provádění; - prostředky dekontaminace jednotlivce - prostředky dekontaminace techniky	<u>Příručky:</u> Chemické zbraně Pomůcky pro praktická cvičení

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojské policie, 2018)

Tabulka 8 Modul Všeobecná (vše-vojská) příprava: předmět: Spojovací příprava

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	Spojovací příprava	
	Forma vzdělávání	skupinová výuka, individualizovaná výuka	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> Prohloubit znalosti o organických spojovacích prostředcích a upevnit návyky při vedení provozu, ošetřování a údržbě radiových stanic. 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
2	Výklad, diskuse	Všeobecné zásady přenosu informací ve standardizované formě vojenskými komunikačními systémy: - provozní kázeň - hláskovací tabulka AČR a vojsk NATO - způsoby vyslovování otevřeného a číslicového textu, - hláskování písmenového textu - vedení provozu v českém a anglickém jazyce.	Spoj-4-1; Spoj-3-1 ZP NVP č. 26. Spoj-4-1; Vševojsk 1-5; Odborná spojovací příprava (Pomůcka VÚ 6165 Lipník n. Bečvou)
4	Praktické cvičení	Standardizované zprávy VP NATO - zásady zpracování a obsah situační zprávy.	
4	Praktické cvičení	Zásady provozu a základní obsluhy spojovacích prostředků ve vybavení VP. - hlavní zásady základní údržby spojovací techniky.	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojské policie, 2018)

Tabulka 9 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Topografická příprava

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	TOPOGRAFICKÁ PŘÍPRAVA	
	Forma vzdělávání	skupinová výuka, individualizovaná výuka	
	Cíle vzdělávání	Zdokonalit ŘO při plnění úkolů: <ul style="list-style-type: none"> v praktickém využití topografických map, v určování polohy libovolného bodu ve vojenské hlásné síti MGRS (Military Grid Reference System) ve využití přijímačů GPS (Global Positioning System) 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
3	Výklad Demonstrace Práce s audiovizuálním materiálem Praktické cvičení	Měřítková řada a praktické použití různých měřítek při vojenské činnosti, - ukázka topografických map měřítek: 1:25 000, 1:50 000, 1:100 000, 1: 250 000, - ukázky leteckých snímků (LS) . práce s fotodokumenty z LS (autoatlasu); - základní mapové značky, jejich správná interpretace.	<i>Příručky</i> JANUS, P. <i>Výuková dokumentace uživatelů GPS v AČR</i> . Dobruška: 2002. DVD GPS v AČR, Dobruška: 2000.
4	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	WGS 84 a UTM (Universal Transverse Mercator) - určení pravoúhlých rovinných souřadnic na topografických mapách; - vojenská hlásná síť MGRS k určení polohy objektu: a) na mapě (s přesností 1 km, 100 m, 10 m) b) u přijímačů GPS (s přesností na 1 m).	<i>Vojenská topografie</i> . Dobruška: 2002. LIDMILA, J. <i>Topografická příprava</i> . Vyškov: 2000. <i>Pomůcky</i>
6	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Volba trasy přesunu pomocí topografické mapy: - určení vzdálenosti a sklonu svahů; - pomůcky pro vlastní přesun: buzola, náčrt, schéma, mapa, přijímač GPS; - možnosti moderních navigačních přijímačů GPS při plánování trasy.	buzola mapy různých měřítek cvičné mapy přijímač GPS obrazový materiál

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Tematický celek Topografická příprava (viz tabulka 8) se podobně jako předchozí celek skládá z výkladu teoretických poznatků a praktického nácviku. Po teoretické přípravě na učebně absolvují řidiči - ochránci nácvik v terénu, tj. ve výcvikovém prostoru, a to v denních i nočních podmínkách. Součástí nácviku je rozeznávání mapových značek, čtení mapy, určení kilometrové sítě a kartometrie. Ve cvičení rozvíjejícím dovednosti volby trasy přesunu pomocí topografické mapy bude proveden ve volném terénu výcvikového prostoru přesun s 15 kilogramovou zátěží v denní době s přecho-

dem v noci, jehož součástí bude plnění úkolů jako: určení světových stran, určení vlastního stanoviště, odhad vzdálenosti a času, pochod v neznámém terénu podle mapy a práce s moderními navigačními přístroji GPS.

Tabulka 10 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Zdravotnická příprava

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	ZDRAVOTNICKÁ PŘÍPRAVA	
	Forma vzdělávání	skupinová výuka, kooperativní učení	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Upevnit vědomosti, dovednosti a návyky poskytování první pomoci a svépomoci při různých typech poranění. ▪ Zvládnout vyprošťování raněných osob z techniky a závalů, jejich odsun a přepravu raněných. 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
7	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	První pomoc formou svépomoci a vzájemné pomoci: - využití prostředků zdravotnické výbavy jednotlivce, - - techniky improvizovaných prostředků; - opatření bránící rozvoji šoku, mdloba.	<u>Příručky</u> Kolektiv autorů., <i>Standardy první pomoci</i> . Praha: ČČK, 2002.
5	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Ošetření: - zlomenin a provedení improvizované imobilizace; - popálenin, omrzlin, úžehu a po zásahu el. proudem; - podchlazení a přehřátí organismu, střelného poranění; - uštknutí hadem a kousnutí jedovatým hmyzem.	BYDŽOVSKÝ, J. <i>Příručka pro zdravotníky. První pomoc</i> . HUMLÍČEK V. <i>Zdravotnické zabezpečení v poli Role 1</i> . Příručka pro zdravotníky; Neodkladná péče v poli. svazek 331 -
4	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Základní podpora životních funkcí: - nácvik srdeční masáže, nácvik dýchání z úst do úst; - kompletní kardiopulmonální resuscitace.	učební texty VLA <u>Pomůcky</u> Výukové filmy Zdravotnická brašna ad.
2	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Vyprošťování osob, sběr a odsun raněných, zdravotnické zabezpečení na bojišti: - zhodnocení stavu zraněného, třídění zraněných; - rozhodnutí o druhu první pomoci; - použití základních prostředků pro vyproštění; - vyprošťování, vynášení a polohování raněných: v přímém a mimo přímé ohrožení útokem; - provedení transportu dle povahy zranění.	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2016)

V taktickém celku Zdravotnická příprava (viz tabulka 9) budou řidiči - ochránci pod vedením lektora a s použitím předepsaných i výpomocných prostředků nacvičovat první pomoc a její různé formy. Důraz výcviku bude kladen na zvládnutí příznaků jednotlivých život ohrožujících stavů a jejich prevenci, např. bezvědomí, poranění důležitých orgánů střelnou nebo sečnou zbraní, šokový stav, otrava, pokousání zvířetem nebo bodnutí hmyzem ad. Nacvičován bude odsun raněných, a to v podmínkách blízkých policejní akci a činnosti řidičů - ochránců.

Tabulka 11 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Střelecká příprava

Počet vyučovacích hodin	Modul	VŠEOBECNÁ (VŠE-VOJSKOVÁ) PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	STŘELECKÁ PŘÍPRAVA	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, individualizovaná výuka	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zdokonalit ŘO ve střelbě z různých druhů zbraní na pevné, pohyblivé a mizivé cíle za různých podmínek. ▪ Zvládnutí střeleckých návyků, taktických prvků a konstrukčních řešení zbraní používaných u VP. 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
5	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Nauka o zbraní. Základy a pravidla střelby	<u>Příručky</u> Vševojsková příprava 4-2.
148	Předvádění Praktické cvičení	Střelecký nácvik	<u>Pomůcky</u> - organické zbraně jednotlivce - terče, náboje - terénní pomůcky
	Předvádění Praktické cvičení	Nácvik střelby	
	Předvádění Praktické cvičení	Cvičení střelby	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2016)

Střelecká příprava je dalším velmi nosným tematickým celkem v dalším vzdělávání řidičů - ochránců (viz tabulka 10). Po úvodním teoretickém výkladu v učebně zaměřeném na nauku o zbraních a základní pravidla střelby absolvují řidiči - ochránci praktický střelecký výcvik, obsahující: rozebírání a skládání zbraně (ve dne v noci, ošetřování zbraní ad.), přípravu ke střelbě (plnění zásobníku, použití jednotlivých druhů munice), nácvik střelby v různých polohách (za pohybu, v kleče, v leže, ve stoje), přezkoušení a nastřelení zbraně, zamiřování, spouštění, poruchy při střelbě a jejich odstraňování ad.

2.4.2 Modul odborná příprava

Další zdokonalování a rozvíjení kompetencí se v návrhu obecného modelu dalšího profesního vzdělávání řidičů - ochránců Vojenské policie člení do pěti tematických celků. Hlavní důraz je zde kladen na řidičskou přípravu a dále na rozvíjení kompetencí v rámci služebních zákroků a ochranné služby.

Tabulka 12 Modul Všeobecná Odborná příprava – časová dotace jednotlivých tematických celků

Modul: Odborná příprava	
Tematický celek – předmět	Počet vyučovacích hodin
Služební zákroky	22
Psychologie	10
Řidičská příprava	138
Dopravní a pořádková služba	10
Ochranná služba	17
Ochrana utajovaných informací	6
Pyrotechnická příprava	9
Celkem	238

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Vzdělávání v rámci tematického celku Služební zákroky (viz tabulka 12) se po teoretickém úvodu v učebně (vymezení základních pojmů, prezentace zásad použití služebních zákroků ad.) odehrává v terénu, v denní i noční době a s obměnou podmínek cvičení. Vzdělávacím obsahem nácviku jsou: služební zákroky (metody a způsoby služebních zákroků a odlišnosti zákroků ve vojenských objektech, na veřejnosti, ve veřejných místnostech či v dopravních prostředcích ad.); donucovací prostředky (povinnosti řidiče - ochránce před, při a po použití donucovacích prostředků). Součástí vzdělávání v rámci tohoto tématu je i práce s dokumentací (písemné hlášení o použití donucovacích prostředků, vyhodnocení a uložení hlášení o použití donucovacích prostředků). Vzdělávání se dále zaměří na povinnosti řidiče - ochránce v souvislosti s použitím zbraně: příslušná legislativa, dokumentace o použití zbraně a jednotlivá cvičení zaměřená na manipulaci se zbraní (pohyb se služební zbraní, nošení a skryté nošení zbraně, tasení služební zbraně. Tematický celek uzavře procvičování služebních zákroků včetně použití donucovacích prostředků v různých modelových situacích, za účelem získání pevných a rychlých návyků při změnách situace.

Tabulka 13 Modul Odborná příprava: předmět Služební zákroky

Počet vyučovacích hodin	Modul	ODBORNÁ PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	SLUŽEBNÍ ZÁKROKY	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, kooperativní učení	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zdokonalit a ujednotit ŘO v základech služebních zákroků. ▪ Prohloubení znalostí ŘO v oblasti oprávnění a povinnosti vojenského policisty při služebním zákroku a použití donucovacích prostředků. 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
7	Prezentace Výklad Diskuse	Zásady služebních zákroků a použití donucovacích prostředků: - základní pojmy a zásady služebních zákroků; - donucovací prostředky (DP); - zpracování dokumentace použití DP.	<u>Příručky</u> zákon č. 300/2013 Sb. ZP NVP č. 33, zákon 219/1999 Sb. <u>pomůcky</u> zbraně, dokumentace odborné pomůcky VP.
7	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Použití zbraně: - základní pojmy; - manipulace se zbraní; - dokumentace o použití zbraně.	<u>Pomůcky</u> Pouta
32	Předvádění Praktické cvičení	Služební zákroky, donucovací prostředky, zatčení a odváděcí techniky: - prokazování totožnosti osob; - poutání a prohledávání; - zajištění a předvedení osob.	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2016)

Obsahem této části je vzdělávání v oblastech: totožnost osob, zjišťování totožnosti osob, taktické zásady a provedení zjištění totožnosti a ověřování totožnosti); služební zákroky s obměnou modelových situací (vůči podnapilé, agresivní a ozbrojené osobě či nebezpečnému a obzvláště nebezpečnému pachateli trestné činnosti) a služební zákroky při napadení chráněné osoby; poutání a prohledávání (legislativní úprava, taktické zásady, způsoby a zásady nasazování a snímání pout, poutání pod hrozbou namířené střelné zbraně, metody a způsoby prohledávání osob); zajištění a předvedení osob (odváděcí techniky).

Tabulka 14 Modul Odborná příprava: předmět Psychologie

Počet vyučovacích hodin	Modul	ODBORNÁ PŘÍPRAVA	
	Tematický celek	PSYCHOLOGIE	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, kooperativní učení, e-learning	
	Cíl vzdělávání	<u>Obecné cíle</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zvyšování komunikační kompetence ŘO ▪ Zvyšování psychické odolnosti 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
2	Prezentace Výklad Diskuse	Verbální a neverbální komunikace: - druhy a typy komunikace; - psychologie policejního zákroku; - psychologie konfliktu.	<u>Příručky</u> KŘIVOHLAVÝ, J. <i>Konflikty mezi lidmi</i> . Portál, 2002
8	Výklad Diskuse Předvedení Didaktické hry Situační metoda	Řešení krizových a stresových situací: - strategie a zvládání stresu; - projevy zátěže a jejich identifikace; - vliv zátěže na činnost jedince; - základní informace o stresu: a) stresové mechanismy, stresory, b) lidská výkonnost, odolnost, selhání, adaptace; - ukázka a nácvik technik eliminace negativních psychických stavů; - modelování náročných situací vyvolávajících psychickou zátěž a nácvik individuálního zvládání.	PRAŠKO, J., PRAŠKOVÁ, H. <i>Asertivitou proti stresu</i> . KOMÁRKOVÁ, R., SLAMĚNÍK, I., VÝROST, J. a kol. <i>Aplikovaná sociální psychologie III</i> . Praha: Grada, 2001. KLIMENT, P. <i>Speciální psychopatologie</i> . Olomouc: UP, 2002; <u>Pomůcky</u> Audiovizuální technika
2	Výklad Diskuse	Prevence rizikového chování.	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2016)

Nedílnou součástí dalšího vzdělávání řidičů - ochránců je rozšiřování kompetencí z oblasti psychologie. Obsah tematického celku se zaměřuje do několika oblastí, přičemž mezi klíčové patří: zvládání zátěže a stresu (podpora funkčních strategií zvládání jako jsou např. povzbuzování se, řešení problému ad. a naopak práce s dysfunkčními strategiemi jako např. útěk ze situace, podhodnocení, řešení stresu alkoholem apod.); psychologie střelby (psychologické aspekty použití zbraně, stres spojený s použitím zbraně, fáze psychické reakce na použití zbraně) komunikace (komunikace s kontrolovanými osobami, komunikace v konfliktní situaci, prostředky neverbální komunikace) a základy vyjednávání (asertivita, manipulace).

Tabulka 15 Modul Odborná příprava: předmět Řidičská příprava

Počet vyučovacíh hodin	Modul	Odborná příprava	
	Tematický celek	ŘIDIČSKÁ PŘÍPRAVA	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, individuální výuka, e-learning	
	Cíle vzdělávání	Zdokonalit ŘO v praktických návycích ovládní vozidla v různých situacích	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
2	Výklad Diskuse	Legislativní normy pro řízení vozidel, aktuální změny - aktuální změny - postup při dopravní nehodě.	Příručky Právní normy a interní předpisy, Nařízení NGŠ k výcviku řidičů. NV 168/2002 Sb.; Odborné předpisy Metodické příručky BESIP Směrnice pro speciální cvičení řízení vozidel. Vševojsková příprava 7-10 Pomůcky pomůcky BESIP polygon kužely, výtyčky ad.
4	Výklad Diskuse	Dopravní výchova - teorie a zásady bezpečné jízdy, - jízda vozidel s právem přednostní jízdy.	
1	Předvedení Praktické cvičení	Konstrukce a údržba vozidel - obsah údržby, jednoduché opravy k zajištění pojízdnosti vozidel.	
6	Demonstrace Praktické cvičení	Řízení vozidel na cvičné ploše - základní ovládní vozidla, - manipulace s vozidlem v omezených prostorech, - zdokonalování řidičské zručnosti v manévrování s vozidlem.	
	Demonstrace Praktické cvičení	Řízení vozidla s právem přednostní jízdy - ovládní konkrétních typů VRZ, používání doplňkových světelných zařízení, na místě i za jízdy, - nácvik jízdnicích situací a použití VRZ.	
16	Předvádění Praktické cvičení	Ovládní vozidla při snížené adhezi. řízení vozidla na autocvičisti za příznivých povětrnostních podmínek (zima)	
16	Názorná kázka Praktické cvičení	Ovládní vozidla při vysokých rychlostech - řízení vozidla na uzavřeném na autocvičisti za příznivých povětrnostních podmínek (léto).	
8	Názorná ukázka Praktické cvičení	Řízení vozidel na cvičné ploše – polygonu (Centra bezpečné jízdy apod.) - ovládní vozidla za podmínek snížené adheze na umělých překážkách, nácvik reakce na nečekané překážky a změny v chování vozidla se stupňováním rychlosti jízdy vozidel.	
	Názorná ukázka Praktické cvičení	Základy řízení a pravidla řízení při jízdě v terénu - překonávání překážek a omezených průchodů - jízda po různém druhu povrchu mimo komunikaci, snížená adheze,	

		- vyprošťování, samo-vyprošťování a odsun nepojízdného vozidla.	
	Názorná ukázka Praktické cvičení	Základní výcvik v jízdě na motocyklu – terénní polygon - zásady ovládání motocyklu na různých druzích povrchů (zpevněný, nezpevněný, kluzký), průjezdy zatáček, svah, - nácvik akcelerace a brždění, - zásady překonávání překážek, - stupňování náročnosti, návaznost jednotlivých cviků do ucelené trati.	
	Názorná ukázka Praktické cvičení	Výcvik v jízdě na motocyklu - ovládání motocyklu na různých druzích překážek na autocvičišti, - nácvik jízdy ve skupině na veřejných komunikacích,	
40	Demonstrace Praktické cvičení	Speciální cvičení v ovládání vozidel. - ofenzivní řízení při napadení vozidla, kolony s VIP.	
	Praktické cvičení	Speciální cvičení v ovládání vozidel. - ofenzivní řízení při napadení vozidla, kolony s VIP.	
	Názorná kázka Praktické cvičení	Řízení obrněných transportérů a zvláštních vozidel - konstrukce a údržba OT a zvláštních vozidel - ovládání a jízda.	
	Názorná kázka Praktické cvičení	Kondiční jízdy - ovládání vozidla na autocvičišti, - jízda na neveřejných komunikacích, - jízda na komunikacích v provozu.	
	Názorná kázka Praktické cvičení	Přeprava nebezpečných věcí, nadrozměrných nákladů, - zásady přepravy a manipulace s nákladem, bezpečnostní opatření, - nácvik nakládky a jízdy s nákladem.	
2	Výklad, Praktické cvičení	Volná tematika dle aktuálních potřeb	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Jádrový tematický celek v dalším vzdělávání řidičů - ochránců zahrnuje teoretické části a jedenáct klíčových částí praktických (viz tabulka 14). Celek Legislativní normy pro řízení vozidel bude vyučován v učebně. Obsahem této části jsou obecně platné právní normy a aktuální změny (zákon 361/2000, 247/2000; vyhláška 30/2001, 167/2002, 277/1999) a interní předpisy; povinnosti řidiče a velitele vozidla (závazné pokyny NVP) a činnost a postupy při vzniku dopravní nehody (zabezpečení nepojízdného vozidla a zápis a hlášení o dopravní nehodě).

Dopravní výchova zahrnuje výklad a diskusi o tématech: právní odpovědnost řidiče; vliv řidiče na bezpečnost jízdy (vnímání, pozornost, zátěž, únava, vliv alkoholu a

omamných látek, rizikové chování skupin řidičů, rozhodování); vliv prostředí na bezpečnost jízdy; předvídavost, rozpoznávání a řešení kritických situací, prevence jejich vzniku; zásady defenzivní jízdy a desatero zásad bezpečné jízdy (např. Každý úkon začneme jen v případě, že jej lze bezpečně provést, jinak jej odložíme; Svě úmysly dáváme najevo včas a tak, aby byly jednoznačně pochopeny; Nejedeme rychle tam, kam nevidíme; Vždy zachováváme od ostatních odstup, který nám umožní zvládnutí situace; Budme připraveni ustoupit druhým, i když pravidla hovoří v náš prospěch ad.)

Teorie řízení se zaměřuje na výklad základních fyzikálních zákonitostí jízdy automobilu; zásady ovládnutí automobilu při snížené adhezi (brždění, řízení); vliv technického stavu na bezpečnost jízdy; ovládací prvky vozidla (rozmístění, seřízení, značení ad.) a základní řidičské dovednosti (rozjíždění, řazení, brždění, zastavování, couvání, vlečení vozidla).

Praktická cvičení řízení vozidel budou prováděna v různých podmínkách, tj. ve dne i za tmy a v různých ročních obdobích. Po zvládnutí prvků vyšší řidičské dovednosti řidiče v ovládnutí samostatného vozidla následuje v další fázi nácvik manévrů v koloně. Obsahují sadu cvičení pro řidiče - ochránce:

- Základní ovládnutí vozidla - manévrování při jízdě mezi různými typy překážek, vyjíždění a zajíždění do zúženého prostoru, slalom mezi body, otáčení se ve vymezeném prostoru s couváním a bez couvání, rozjíždění do kopce, pravidelný slalom s procvičením práce s volantem, ovládnutí pedálů, „osmičky“ s procvičením práce s volantem při jízdě vpřed a vzad, rychlé a přesné manévrování mezi na sebe navazujícími různými typy překážek.
- Zdokonalování řidičské zručnosti - manévrování s vozidlem manévrování při jízdě mezi různými typy řazených překážek s nácvikem přesného vedení vozidla a zastavení, rychlé a přesné otáčení na vozovce, brždění ve vyznačeném koridoru, odhad brzdové dráhy, udržení vozidla, brždění na cíl s odhadem brzdové dráhy k rychlosti, vyhýbací manévry.
- Jízda zručnosti na čas - přes vybrané překážky pod časovým tlakem.
- Ovládnutí vozidla při vysokých rychlostech - průjezd slalomem vysokou rychlostí, průjezdy zatáčkou vpravo i vlevo na hranici smyku.
- Záchranné manévry - vyhýbaní a brždění, vyhýbaní a zrychlení, odcouvání.
- Speciální techniky řízení - blokování vozidla, vytlačení vozidla ze silnice, postup při sjetí ze silnice a obrana proti těmto technikám, obraty (rychlé otáčení), prorážení překážek (jednoho vozidla, dvou vozidel, tlačení/vrážení vozidla) řízení vozidla jednou rukou po vytýčené dráze, krátkodobé řízení vozidla z úkrytu pod palubní deskou, řízení vozidla ze sedadla spolujezdce a řízení vozidla za navádění spolujezdce (řidič zavázané oči).
- Řízení vozidla dle modelových situací – reakce na modelové (nestandardní) situace, manévry vozidla při různých adhezních podmínkách a denní době, manévry kolony při různých adhezních podmínkách a denní době.

Tabulka 16 Modul Odborná příprava: předmět Dopravní a pořádková služba

Počet vyučovacích hodin	Modul	Odborná příprava	
	Tematický celek	DOPRAVNÍ A POŘÁDKOVÁ SLUŽBA	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, e-learning	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prohloubit u ŘO základní teoretické znalosti a jejich praktické uplatňování při výkonu dopravní a pořádkové služby ▪ Zdokonalit a ujednotit výkon služby a základní činnosti a úkony s tím spojené, jejich taktiku a provádění. 	
Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky	
1	Výklad, diskuse	Výkon dopravní a pořádkové služby - při plnění úkolů VP; - poznatky a zkušenosti za minulé období.	Prozatímní směrnice pro činnost DPSI.
1	Výklad, diskuse	Legislativní normy pro provoz vozidel - dopravní značení ve vojenských objektech.	Právní normy, Technické podmínky MD.
2	Výklad, diskuse	Vnitřní předpisy pro provoz vozidel ozbrojených sil.	Interní normativní akty a odborné pokyny.
	Výklad, diskuse	Druhy a kategorie vojenských vozidel - evidence řidičů a vozidel ozbrojených sil.	Právní normy, 10-1; RMO č. 9/2003; ZP NVP č.9, č. 4, č. 15.
	Výklad, praktické cvičení	Služební činnost VP ve vojenských objektech a na veřejnosti - dokumentace výsledků kontroly.	Zákon 300/2013 Sb.; směrnice a nařízení NVP.
	Výklad, praktické cvičení	Dohled nad bezpečností silničního provozu - stanovená dokumentace silniční kontroly.	Právní normy, Všeob P-37, P-5, Tank 1-1; nařízení NVP; odborné pomůcky.
1	Výklad, praktické cvičení	Eskortace osob - povinnosti velitele eskorty a eskortujících policistů, dokumentace eskorty.	Zákon 300/2013 Sb.; ZP NVP č. 3.
1	Výklad, praktické cvičení	Postup při zjištění a šetření přestupku, dopravní nehody, jiné události - prvotní a neodkladné úkony, - likvidace následků události.	Zákon č. 500/2004 Sb., 200/1990 Sb., 168/1999 Sb.; Všeob P-37.
3	Výklad, praktické cvičení	Základní postup při zajištění dopravní nehody.	
	Praktické cvičení	Kontrola technického stavu vozidel OS AČR - nezpůsobilost vozidel k provozu.	Zákon 56/2001 Sb.; vyhláška 274/1999 Sb.; odborné předpisy.

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Obsah tematického celku Dopravní a pořádková služba (viz tabulka 15) je s předcházejícím tematickým celkem částečně propojen svým zaměřením téma provozu vozidel. Vedle výkladu obecně závazné legislativy a vnitřních předpisů pro provoz vozidel Vojenské policie, se vzdělávání zaměří na téma vlastní technické přípravy vozidla řidiče - ochránce na jízdu. Kontrola osobních vozidel zahrnuje vzdělávání obsahující témata: technický stav vozidla (pneumatiky, osvětlení, únik ropných produktů, řízení, brzdy atd.), přeprava osob, doklady řidiče, doklady od vozidla a povinná výbava

Tabulka 17 Modul Odborná příprava: předmět Ochranná služba

Počet vyučovacích hodin	Modul	Odborná příprava	
	Tematický celek	OCHRANNÁ SLUŽBA	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, individuální výuka	
	Cíle vzdělávání	Prohloubit a zdokonalit znalosti uplatňování zásad ochranné služby se zaměřením na ochranu osob	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
2	Výklad, diskuse	Výkon služby u oddělení při plnění úkolů VP - poznatky a zkušenosti za minulé období.	ZP a směrnice NVP pro činnost VP.
2	Výklad, praktické cvičení	Zásady kontroly, ochrany a střežení zájmových prostor, objektů a skladů.	Zákl-1, NVMO č. 80/2015, Vševojsk 5-7; Směrnice pro výkon služby.
1	Výklad, praktické cvičení	Zásady zabezpečení a ochrany letadel, vrtulníků.	Prozatímní směrnice pro činnost DPSI. Letištní řád.
	Výklad, diskuse	Zabezpečení, ochrana a kontrola železničních transportů.	Nařízení vlády 168/2002; předpis D-33, OP-16.
	Výklad, praktické cvičení	Zabezpečení objektů technickými prostředky střežení.	Návody a příručky pro technické prostředky, směrnice pro činnost.
	Praktické cvičení	Praktické použití technických prostředků kontroly vstupu.	Návody a příručky pro technické prostředky.
	Praktické cvičení	Použití přenosných technických prostředků střežení (RSS, EZS).	Návody a příručky pro technické prostředky.
	Praktické cvičení	Ovládání a správa TCO (IBŘS)	Návody a manuály pro technické prostředky, směrnice pro činnost.

	Výklad, praktické cvičení	Použití mobilních technických prostředků střežení. (SOM, KPCO, MKPV).	Příručky pro obsluhu.
2	Výklad, praktické cvičení	Opatření při zabezpečování letu.	Směrnice L-2M, Směrnice NVP.
2	Výklad, praktické cvičení	Zabezpečení místa nálezu podezřelé věci, zbraně, místa havárie.	Směrnice pro činnost IZS

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Tematický celek Ochranná služba rozšiřuje kompetence řidiče - ochránce v jeho druhé specializaci. Téma Použití mobilních technických prostředků střežení obsahuje po teoretickém úvodu nácvik v oblastech:

- Nácvik práce se systémem ostrahy a monitorování - výběr stanoviště, pozorování osob a techniky, staveb použití denní a infračervené kamery, měření vzdálenosti, zaznamenávání vybraných cílů, zjišťování prvků pro palebnou podporu, vytvoření pole z geofonů a kontrola reakce na různé typy narušení, vynesení pracoviště operátora mimo vozidlo, rozvinutí pracoviště a pozorování cílů, reakce na narušení střeženého prostoru, signály a spojení při zásahu, zásah v místě narušení.
- Nácvik práce s mobilním nástražným systémem - rozvinutí a svinutí systému, nafocení a vložení mapového podkladu do řídicí jednotky, použití infračervené závory a geofonů a reakce na různé typy narušení.

Výuka zacílená na zpracování policejní informace se realizuje v učebně s využitím výpočetní techniky. Vzdělávacím obsahem je zde: informační činnost VP (závazné pokyny náčelníka VP pro analytickou a informační činnost, hlásná povinnost, informační tok) zpracování policejní informace (druhy a náležitosti informační zprávy, číselníky); evidence vojenské policie (případy VP, dopravní agendy), práce s informačním systémem VP (zadávání dat, oprava záznamů, vyhledávání a analýzy informací, výstupní sestavy – trestné činy přestupky, dopravní nehody, kontroly).

Vzdělávání v tematickém celku Ochrana osob se člení na část výkladovou a část nácvikovou. V učebně je vyučována první část zaměřená na zásady ochrany osob. Praktický nácvik je sestaven ze sady cvičení z předcházejících i následujících tematických celků (tělesná příprava, střelecká příprava, zdravotnická příprava, řidičská příprava, taktická příprava ad.) se speciálním zaměřením na ochranu osob. Konkrétní postupy jednotlivých cvičení sice nemohou být z taktických důvodů a z důvodů utajení v této práci zveřejněny, nicméně část vzdělávacího obsahu je uvedena v následujícím modulu, v tematickém celku Policejní taktika.

Tabulka 18 Modul Odborná příprava: předmět Pyrotechnická služba

Počet vyučovacích hodin	Modul	Odborná příprava	
	Tematický celek	PYROTECHNICKÁ PŘÍPRAVA	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, individuální výuka	
	Cíle vzdělávání	Seznámit vojenské policisty s organizací a činností pyrotechnické služby VP v působnosti, která je Vojenské policii dána zákonem o Vojenské policii a dalšími normativními akty.	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
2	Výklad, diskuse	Pyrotechnická činnost Vojenské policie - působnost, úkoly	ZP NVP č. 20
	Výklad, praktické cvičení	Ohledání místa výbuchu či místa jiné kriminalisticky relevantní události související s používáním munice a výbušnin.	ZP NVP č. 20, Meto. pokyn k objasňování mimořádných událostí vzniklých při výcviku s použitím munice
6	Výklad, praktické cvičení	Pyrotechnická prohlídka.	ZP NVP č. 20
	Výklad, praktické cvičení	Používání výbušnin jako podpůrných prostředků při služebních zákrocích.	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2019)

2.4.3 Modul taktická příprava

Třetí modul, taktická příprava, je v návrhu obecného modelu dalšího vzdělávání řidičů - ochránců členěn do dvou základní tematických celků.

Tabulka 19 Modul Taktická příprava – časová dotace jednotlivých tematických celků

Modul: Taktická příprava	
Tematický celek – předmět	Počet vyučovacích hodin
Vše-vojsková taktika	2
Policejní taktika	93
Celkem	156

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Tabulka 20 Modul Taktická příprava: předmět Vše-vojsková taktika

Počet vyučovacíh hodin	Modul	Taktická příprava	
	Tematický celek	Vše-vojsková taktika	
	Forma vzdělávání	skupinová výuka, individuální výuka, kooperativní učení	
	Cíle vzdělávání	Prohloubit a zdokonalit základní znalosti a dovednosti z vše-vojskové taktiky při plnění policejních úkolů	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
0	Praktické cvičení	Taktická rekognoskace terénu, pozorování a maskování.	Zákon 300/2013 Sb.; Odborné pomůcky VP
0	Praktické cvičení	Zásah při narušení střeženého prostoru nebo po teroristickém útoku na objekt, letiště.	Zákon 300/2013 Sb.; odborné pomůcky VP.
0	Praktické cvičení	Napadení hlídky, týmu skupinou útočnicků za použití střelných zbraní.	Vševojsk 7-1
0	Praktické cvičení	Protiteroristická a proti záškodnická činnost.	Zákon 300/2013 Sb.;

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Vše-vojsková taktika obsahuje tři základní tematické celky (viz tabulka 18). Nácvik taktické rekognoskace terénu probíhá v terénu, v denní i noční době, za všech klimatických podmínek, po jednotlivých fázích cvičení s obměnou podmínek cvičení. Obsahuje následující výcvik: nácvik taktické rekognoskace terénu řidičem - ochráncem (hlavní rysy terénu, pozorovací pozice, vyhledávání úkrytů a ochranných krytů, terénní překážky, přístupové – únikové cesty a místo incidentu); nácvik pohybu (zásady a druhy pohybu, způsoby pohybu v závislosti na prostředí); rozmístění a pozorování (průzkum budovy, osamělého stavení); maskování (cíl maskování, základní předpoklady účinnosti a účelnosti maskování, volba maskovacích opatření, techniky maskování, maskovací prostředky a demaskující příznaky); vyhodnocení získaných informací a rozhodnutí pro zásah.

Velmi důležitým tematickým celkem je pro řidiče - ochránce Napadení chráněného objektu skupinou útočnicků za použití střelných zbraní. Výcvik probíhá v terénu, v denní i noční době, po jednotlivých fázích. Výcvik obsahuje secvičení dvojice, týmu, skupiny, s obměnou podmínek cvičení a využitím imitačních prostředků a zahrnuje následující dílčí obsahy výcviku s variantami s obměnou podmínek:

- Nácvik při napadení zblízka - přímé napadení (činnost při přesunu, pohyb terénem, vyhodnocování možných úkrytů, činnost při napadení), zaujetí postavení a ničení útočnicka palbou, využití terénu, použití zásahových výbušek a dýmů ke krytí a k manévru, vytvoření obranného perimetru a vedení obranného boje, přeskupení jednotlivců a skupin, manévry k vedení boje, spojení, vyrozumění nadřízeného a přivolání posil.

- Návčik při napadení z větší vzdálenosti - vytvoření obranného perimetru a vedení obranného boje, přeskupení jednotlivců a skupin, manévry k vedení boje, spojení (vyrozumění nadřízeného a přivolání posil).

Výcvik v oblasti protiteroristické a proti-záškodnické činnosti probíhá v denní i noční době ve výcvikovém prostoru, s využitím technických prostředků pro průzkum, při dodržení zásad pro maskování, sledování a pozorování, skrytý postup a předávání informací s vyhodnocením. Vzdělávání (v učebně) a výcvik zahrnuje následující oblasti:

- Teoretická příprava - bezpečnostní situace, zájmové objekty, možnosti protivníka (operativní činnost monitoring diverzních a záškodnických skupin, počty osob a výzbroj, organizovanost a vycvičitelnost), cílové objekty, plánování a realizace preventivních opatření.

- Návčik obranných opatření - provádění průzkumu a pozorování v zalesněném terénu (využití terénu k postupu a přesunům a k zaujetí pozorovacího postavení, systém pozorování, využívání technických prostředků k přesunům a k pozorování), provádění průzkumu a pozorování (přístup k objektům, zásady přibližování, systém pozorování, pozorování z předem připraveného stanoviště), vyhodnocení zjištěných poznatků, ochrana zájmových osob, způsoby formace ozbrojených doprovodů.

Tabulka 21 Modul Taktická příprava: předmět Policejní

Počet vyučovacích hodin	Modul	Taktická příprava	
	Tematický celek	POLICEJNÍ TAKTIKA	
	Forma vzdělávání	skupinová výuka, individuální výuka, kooperativní učení	
	Cíle vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prohloubit a zdokonalit základní znalosti uplatňování zásad policejní taktiky při praktických návčicích policejních činností a zásahů ▪ Prohloubit dovednosti policejní taktiky provádění zásahů při plnění policejních úkolů ŘO 	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
2	Výklad, Předvádění, Praktické cvičení	Taktika kontroly osob, zavazadel a vozidel.	Návody a příručky pro obsluhu, směrnice pro činnost.
1	Výklad, Předvádění, Praktické cvičení	Taktika zastavení a kontroly vozidla. Činnost při přepadení hlídky VP.	Zákon 300/2013 Sb.,
4	Výklad, Předvádění, Praktické cvičení	Navedení, doprovod a ochrana kolon vojenských vozidel.	Zákon 13/1997 Sb., 361/2000 Sb., 56/2001 Sb.; Všeob-P-37.
4	Výklad Diskuse	Plánování ochrany osob. Povinnosti ochránců.	Skripta VP: Ochrana osob
30	Předvádění, praktické cvičení	Taktika osobní ochrany a reakce na útok na chráněnou osobu, místo jednání, letadlo.	Směrnice pro speciální drilová cvičení. Operativní techniky.

10	Předvádění, praktické cvičení	Taktika ochrany a doprovodů osob ve vozidlech	Všeob-P-37. Metodické příručky a pomůcky
30	Předvádění Praktické cvičení	Taktika ochrany a doprovodů osob při napadení vozidla, kolony.	Směrnice pro speciální cvičení.
	Praktické cvičení	Taktika zásahu v letadle.	Zákon 300/2013 Sb.; vyhláška 102/1984 Sb., 279/1999 Sb., Let 1-1.
10	Praktické cvičení	Taktika vstupu do budov a místností, zásady prohledávání a čištění.	Zákon 300/2013 Sb.; odborné pomůcky.
	Praktické cvičení	Zasazení týmu, skupiny vrtulníkem. Slaňování z vrtulníku.	
	Praktické cvičení	Použití ochranných protiúderových prostředků.	Zákon 300/2013 Sb.; odborné pomůcky.
	Praktické cvičení	Udržování pořádku za podpory vozidel.	Zákon 300/2013 Sb.; odborné pomůcky.
	Praktické cvičení	Odborné taktické cvičení.	Vševojsk 51-12,; odborné pomůcky.

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Jeden ze zásadních tematických celků v rozvoji profesních kompetencí je představen v tabulce 19.

Vzdělávání v tematickém celku Taktika zastavení a kontroly vozidla začíná teoretickým výkladem, po němž následuje nácvik a procvičování vlastní taktiky zastavení a provedení kontroly. Řidiči - ochránci zde nacvičují pronásledování pachatele ve vozidle, způsoby a prostředky zastavení vozidla.

Tematický celek Navedení, doprovod a ochrana kolon vojenských vozidel rovněž začíná teoretickým výkladem. Praktická cvičení se odehrávají na uzavřené komunikaci (zejména zastavování a průjezdy křižovatkou, vynucování přednosti v jízdě a předjíždění z jednoho pruhu do druhého) a poté (ve spolupráci s Policií ČR) v reálných podmínkách s rozdílnou hustotou provozu. Nácvik zahrnuje:

- Navedení vozidla – zásady a způsob provedení, plánování trasy (nebezpečná místa a vyhodnocení rizik, hustota provozu ad.), činnost při navedení.
- Doprovod a ochrana kolon – zásady doprovodu a ochrany, zásady a pravidla jízdy v koloně, povinnosti velitele akce (opatření), povinnosti řidiče, plánování akce (rekognoskace trasy, nebezpečná a riziková místa, dopravní značení a uzavírky, hustota provozu ad.), složení kolony, úkoly jednotlivých vozidel, povinnosti řidiče a velitele doprovázených vozidel a velitele kolony.
- Taktika jízdy kolony – zvláštnosti jízdy při nízké a vysoké hustotě provozu, technika pohybu kolony a jednotlivých vozidel na silnici (příjezdy, odjezdy, parkování), zastavení kolony (na komunikaci, před křižovatkou, v křižovatce), rychlost jízdy kolony zatáčení kolony (napravo, nalevo, v křižovatce), způsoby zastavování křižovatek návěštným vozidlem, prvním vozidlem kolony, změny jízdnic pruhů, jízda kolony tunelem, jízda kolony přes železniční přejezd, jízda kolony přes most, průjezd davem.

Vzdělávání v tematickém celku Plánování ochrany osob začíná v učebně výkladem formou výkladu a diskuse k ujasnění a pochopení úkolu ochrany osob. Obsah vzdělávání zahrnuje: 1) všeobecná ustanovení - práva a povinnosti ochránců (k chráněné osobě, k vozidlu, podřízenost při plnění úkolů) a práva a povinnosti chráněných osob; 2) plánování ochrany - informační zdroje k zajištění účinné ochrany, vyhodnocení bezpečnostních rizik, způsoby a provedení rekognoskace (místa jednání, místa ubytování, trasy přesunu), možná preventivní opatření k eliminaci útoku součinnost s orgány státní správy a způsob spojení v týmu a signály při zajišťování ochrany.

Taktika osobní ochrany a reakce na útok na chráněnou osobu bude nacvičována v týmu v různých modelových situacích. Záměrem je, aby řidiči - ochránci získali pevné a rychlé návyky (drilové reakce) ochrany. Výcvik zahrnuje:

- Organizace ochranného týmu – úkoly ochranného týmu, složení týmu, povinnosti jednotlivých členů týmu, základní taktická činnost ochránce.
- Taktika ochrany objektu – způsoby ochrany místa jednání, ubytování, součinnost mezi jednotlivými odděleními VP příprava plánů pro ochranu objektu (rekognoskace objektu a nebezpečných míst v okolí, předběžná opatření, bezpečnostní prohlídky, využití technických prostředků při vstupu do objektu, způsoby kontroly osob a zavazadel, zajištění předmětů).
- Taktika osobní ochrany (pěší, v budově) - způsoby osobní ochrany osoby a skupiny osob, taktika osobní ochrany (ochranné zabezpečovací formace), druhy formací a rozestavení ochránců v nich, preventivní opatření (činnost na veřejnosti - slavnostní ceremoniály, projevy, bankety ad., kontrola davu a reakce na jeho činnost), plány pro mimořádné situace (reakce na události zdravotního rázu, reakce na požár a jiné podobné okolnosti, reakce na požadavky chráněné osoby, aktuální změny plánu, reakce na útok.
- Taktické postupy sledování – obrana proti sledování.
- Teroristické operace – příčiny atentátů a metody útoků, fáze teroristického útoku (rozpoznání útoku ochranným týmem), součinnost s jinými bezpečnostními složkami, používané zbraně útočníků (při útoku z dálky, při útoku z blízka).
- Modelové situace reakce na útok – vyhlášení poplachu, útok na chráněný objekt a způsoby ochrany, útok na chráněnou osobu (taktika a způsoby ochrany chráněné osoby, evakuace chráněné osoby, způsoby provedení) komunikace v týmu (povelová technika, dohodnuté signály), manipulace se zbraněmi (bezpečnostní opatření).

Navazující nácvik v oblasti Taktiky ochrany a doprovodů osob ve vozidlech bude nejprve realizován na cvičné ploše a na komunikacích s vyloučením provozu veřejnosti (vojenské objekty a výcvikové prostory), v další fázi po zvládnutí základních dovedností se výcvik přesune do silničního provozu na komunikacích se stoupající hustotou provozu. Obsah výcviku zahrnuje:

- Bezpečnostní prohlídky vozidel – způsob provádění bezpečnostních prohlídek (specifika jednotlivých druhů vozidel), pomůcky pro provádění bezpečnostních prohlídek, činnost při zjištění nástražného systému.

- Taktika ochrany a doprovodů osob ve vozidlech – 1) úkoly a činnosti jednotlivých členů týmu (před doprovodem, při doprovodu a po skončení doprovodu), 2) sestavení kolony, 3) úkoly jednotlivých vozidel v koloně (možné způsoby dle počtu doprovodných vozidel a motocyklů), 4) nasedání a vysedání z vozidel (praktické přistavení vozidla, činnost řidičů - ochránců) 5) nástup, výstup chráněné osoby, 6) taktika jízdy jednotlivých vozidel v koloně (zvláštnosti řízení a používání automobilů při ochraně a doprovodech osob, výjezd kolony, průzkumné vozidlo, činnost jednotlivých vozidel v koloně, činnost vozidla s doprovodnými ochránci), 7) ochrana a doprovod osob (jedním vozidlem, dvěma vozidly, v koloně vozidel), 8) ochrana při zvláštních příležitostech (běh podél blatníků), 9) obrana proti sledování, 10) evakuace chráněné osoby z vozidla (závada na vozidle, dopravní nehoda), 11) spojení a komunikace v týmu při doprovodu.

- Součinnost s ostatními bezpečnostními složkami – parkování vozidel, spolupráce s policií, spolupráce s civilní bezpečnostní službou hotelů a bank.

Navazující cvičení Taktika ochrany a doprovodů osob při napadení vozidla a kolony, realizované na cvičišti a ve výcvikových prostorech, má následující obsah:

- Činnost při napadení vozidla, reakce na útok – taktika jízdy vozidla při napadení, obsah výzvy o pomoc, reakce ostatních složek VP, součinnost s PČR.

- Činnost při napadení vozidla, kolony, reakce na útok – činnost jednotlivých členů týmu, jízda kolony (způsob jízdy doprovodných vozidel, krytí chráněného vozidla, způsob jízdy doprovodných motocyklů, způsob jízdy chráněného vozidla, způsob jízdy ostatních vozidel kolony), evakuace chráněné osoby z vozidla (činnost řidičů - ochránců, činnost řidičů doprovodných vozidel, činnost ostatních členů doprovodu), komunikace v týmu (používané spojovací prostředky a jejich možnosti), způsoby komunikace.

- Modelové situace možného napadení – druhy a způsob provedení léček, napadení vozidla (osobami, vozidlem, vozidly, střelbou), napadení kolony (osobami, vozidlem, vozidly, střelbou; napadení čela a zádě, napadení chráněného vozidla, napadení ostatních vozidel kolony), preventivní opatření při zvýšených bezpečnostních rizicích, podezření na plánování útoku

Manipulace se zbraněmi ve vozidle – druhy zbraní používané při doprovodech, zásady manipulace a použití zbraní ve vozidlech.

2.4.4 Modul zvláštní příprava

Níže uvedené kurzy zvláštní přípravy jsou kurzy, které je příslušník VP pracující na pozici řidič - ochránce povinen absolvovat na základě svého funkčního zařazení. Uvedený počet hodin je celkový počet hodin na daný kurz. Odborné policejní kurzy slouží k rozvoji kompetencí řidiče - ochránce v jeho hlavní specializaci. Garantem kvality odborných kurzů náčelník oddělení přípravy – Odborné školy Vojenské policie

HVeVP. Specializační kurzy, slouží k rozvoji kompetencí, v druhé odbornosti řidiče - ochránce.

Tabulka 22 Modul Zvláštní příprava

Modul	ZVLÁŠTNÍ PŘÍPRAVA: ODBORNÉ A SPECIALIZAČNÍ KURZY	
Cíle kurzů	Získat, rozšířit schopnosti, dovednosti a oprávnění v policejních činnostech pro danou specializaci pro funkční zařazení na systemizovaná místa VP	
	Název kurzu	Časová dotace v hodinách
	Řízení vozidel s právem přednosti v jízdě	20
	Zásady bezpečné jízdy. Ovládání vozidla při snížené adhezi.	22
	Rozšiřující kurz osobních ochránců II	24
	Rozšiřující osobních ochránců III	24
	Modulární kurz techniky jízdy II	18
	Modulární kurz techniky jízdy III	18
	Specializační - Přeškolení řidiče na jiný typ vozidla	Dle osnov dodavatele kurzu.

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

Řidič - ochránce ochranné služby VP absolvuje v rámci obecného modelu celkem šest kurzů a dle vyšší odbornosti jeden specializační (viz tabulka 20). Čtyři kurzy jsou zaměřeny na zvyšování kompetencí řízení vozidla, dva na rozšíření dovedností a schopností osobních ochránců. Celková časová dotace ve všech šesti kurzech určených pro ŘO činí 126 hodin. Vzdělávací obsah těchto kurzů je zaměřen na intenzivní procvičování výcviku uvedeného v předchozích modulech.

Na závěr uvádím tabulku (21) s celkovou časovou dotací obecného modelu dalšího profesního vzdělávání řidičů - ochránců Vojenské policie ČR.

Tabulka 23 Celková časová dotace modelu DPV řidičů - ochránců

Tematický celek – předmět	Počet vyučovacích hodin
Modul 1: Všeobecná (vše-vojsková) příprava	615
Modul 2: Odborná příprava	238
Modul 3: Taktická příprava	156
Modul 4: Zvláštní příprava – specializační kurzy	126
Celkem	1 135

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2016)

Celková navržená časová dotace pro celý modul dalšího vzdělávání řidičů - ochránců činí 1 135 vyučovací hodiny, přičemž jak bylo uvedeno v úvodu druhé kapitoly, vyučovací hodina činí 50 minut. Obecný model je naplánován na jeden kalendářní rok.

2.5 Závěr teoretické části

V teoretické části byly představeny základní poznatky z oblasti celoživotního profesního vzdělávání a byla přehledně zdokumentována problematika profesního vzdělávání řidiče – ochránce pro výkon služby u Vojenské Policie ČR. Rozvíjet jejich profesní kompetence. Vědomosti a dovednosti zahrnuté do profesní přípravy je třeba příslušníkům ochranné služby předat tak, aby byli schopni nejen plnit úkoly spojené s výkonem ochranné služby, ale také byli připraveni zvládat nenadálé mimořádné situace. Jejich znalosti je také třeba nejen opakováním udržovat, ale také dále rozvíjet.

Realizace výše popsanych témat je svým rozsáhlým obsahem náročná na čas. Ačkoli program příprav připouští absolvování většiny témat v rozsahu dvou let, je zřejmé, že klíčovým dovednostem, kterým se podrobněji budu věnovat dále, je třeba věnovat více času, aby bylo zaručeno jejich dokonalé zvládnutí. Samotný výkon ochranné služby do jisté míry komplikuje plánování potřebného výcviku. Výkon ochrany nelze přerušit a například u ochrany zahraničních delegací ani s jistotou plánovat. Čtyři moduly obsahující velké množství témat, samotný výkon a ohled na fond pracovní doby, nutí zodpovědné pracovníky za jednotlivé oblasti (pracovní doby, výkon ochrany, výcvik) hledat řešení, jak tyto potřeby naplnit.

V druhé části práce chci navrhnout ukázkou modulu intenzivní přípravy spojením do jednoho výukového celku vhodně vybraných témat.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 Návrh Úvodního přeškolovacího kurzu odborné profesní přípravy pro řidiče - ochránce Ochranné služby Vojenské policie České republiky.

3.1 Cíl a metodika

Cílem praktické části je návrh vstupní odborné profesní přípravy pro řidiče - ochránce vojenské policie české republiky s důrazem na řidičskou přípravu a metodické rozpracování vybraných tematických celků spadajících do této přípravy. Tato příprava je součástí dalšího profesního vzdělávání v profesní přípravě řidičů - ochránců u ochranné služby Vojenské policie České republiky.

Návrh se v souladu s poznatky prezentovanými v teoretické části práce zaměří na přípravnou fázi, tedy na plánování vzdělávání, resp. plánování jednotlivé vzdělávací akce. Při vytváření akce jsou využity některé obecně teoretické metody, které „*nevycházejí primárně z empirických zkušeností či měření, ale jsou všeobecně přijímány jako univerzální teoretické postupy vědecké práce*“ (Široký a kol., 2011, s. 31) a mezi něž se řadí mj. v této bakalářské práci využití metody analýzy a syntézy (tamtéž).

3.2 Návrh Úvodního přeškolovacího kurzu DPV řidičů - ochránců Vojenské policie s důrazem na řidičskou přípravu

Obecným cílem modelu DPV řidičů - ochránců je rozvoj schopností a dovedností (kompetencí) vojenského policisty. Moduly programu příprav jsou oporou pro plánování a organizování DPV. Kromě této opory v podobě Programu příprav není ale nikde pevně stanoveno, jak má DVP u všech příslušníků ochranné služby probíhat. Je na jednotlivých velitelích výkonných celků tento program příprav realizovat s ohledem na nenarušení chodu oddělení, výkonu ochranné služby, ohrožení chráněného zájmu. Snaha vedoucích výkonných jednotek ochranné služby je co nejrychlejší začlenění nových příslušníků do výkonu ochranné služby. Ačkoli všichni nově příchozí příslušníci vojenské policie, dále jen ŘO (řidiči - ochránci), museli projeviti minimální profesní kompetence pro přijetí k ochranné službě ve výběrovém řízení pořádaném velitelstvím

ochranné služby (viz výše), je nezbytné tyto příslušníky vybavit jednotnou úrovní vědomostí a dovedností. Tyto profesní kompetence rozvinout na požadovanou úroveň. V následující části práce se snažím o vytvoření obsahu Úvodního přeškolovacího kurzu řidiče - ochránce tak, aby bylo vytvořen nezbytný základ vědomostí a dovedností pro samotný výkon služby. Jak ukazuje tabulka č. 24, již samotným výběrem nejnужnějších témat potřebných pro výkon osobní ochrany je možné v časovém úseku čtyř týdnů, dostatečně připravit nové příslušníky ochranné služby. Tento model vstupní profesní přípravy se tedy snaží o optimalizaci stávající praxe tak, aby po nástupu do služby získali řidiči - ochránci co nejrychleji nezbytné penzum znalostí a rozvinuli svoje odborné kompetence.

1. Úvodní přeškolovací kurz DPV pro řidiče - ochránce u vojenské policie ČR.

Tabulka 24 Návrh tematického plánu Úvodního přeškolovacího kurzu DPV řidičů - ochránců

Moduly		Vševojsková, Odborná, Taktická a Zvláštní příprava	
Počet vyučovacích hodin	Tematický celek	ÚVODNÍ PŘEŠKOLOVACÍ KURZ	
	Forma vzdělávání	frontální výuka, skupinová výuka, individuální výuka, praktický nácvik	
	Cíle vzdělávání	Seznámit OO s minimálními požadavky na vědomosti a dovednosti potřebné pro výkon ochranné služby. Vybavit příslušníky ochranné služby jednotnými vědomostmi a praktickými dovednostmi profesními postupy řešení výkonu ochranné služby a nestandardních situací. Zdokonalit OO v základních praktických návycích ovládnutí taktických postupů při ochraně chráněného zájmu, vozidla v různých situacích	
	Metody vzdělávání	Obsah vzdělávání	Doporučené předpisy a pomůcky
	VŠEVOJSKOVÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL PRÁVNÍ PŘEDPISY		
1	Výklad	Hlavní ustanovení základních řádů a právních a vnitřních předpisů o ozbrojených silách ČR.	Ústava ČR Zákon č. 219/1999 Sb., Věstníky MO a prováděcí vyhlášky MO.
1	Výklad	Zákon č. 300/2016 Sb. a prováděcí předpisy - zákon o vojenské policii	Zákon č. 300/2016 Sb.
VŠEVOJSKOVÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL TĚLESNÁ PŘÍPRAVA			

20	Praktické cvičení, nácvik pohybových dovedností	Rozvoj vytrvalosti	Normativní výnos MO 2/2011: Služební tělesná výchova v rezortu Ministerstva obrany (NVMO č. 12/2011)
8	Praktické cvičení, Hraní rolí	Boj zblízka	NVMO č. 12/2011
VŠEVOJSKOVÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL SPOJOVACÍ PŘÍPRAVA			
1	Výklad, diskuse	Všeobecné zásady přenosu informací ve standardizované formě vojenskými komunikačními systémy: - provozní kázeň - hláskovací tabulka AČR a vojsk NATO - způsoby vyslovování otevřeného a číslicového textu, - hláskování písmenového textu - vedení provozu v českém a anglickém jazyce.	Spoj-4-1; Spoj-3-1 ZP NVP č. 26.; Vševojsk 1-5; Odborná spojovací příprava (Pomůcka VÚ 6165 Lipník n. Bečvou)
1	Praktické cvičení	Zásady provozu a základní obsluhy spojovacích prostředků ve vybavení VP. - hlavní zásady základní údržby spojovací techniky.	
VŠEVOJSKOVÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL ZDRAVOTNÍ PŘÍPRAVA			
1	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	První pomoc formou svépomoci a vzájemné pomoci: - využití prostředků zdravotnické výbavy jednotlivce, - - techniky improvizovaných prostředků; - opatření bránící rozvoji šoku, mdloba.	<u>Příručky</u> Kolektiv autorů., <i>Standardy první pomoci</i> . Praha: ČČK, 2002.
1	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Ošetření: - zlomenin a provedení improvizované imobilizace; - popálenin, omrzlin, úžehu a po zásahu el. proudem; - podchlazení a přehřátí organismu, střelného poranění; - uštknutí hadem a kousnutí jedovatým hmyzem.	BYDŽOVSKÝ, J. <i>Příručka pro zdravotníky. První pomoc</i> . HUMLÍČEK V. <i>Zdravotnické zabezpečení v poli Role 1. Příručka pro zdravotníky</i> ;
1	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Základní podpora životních funkcí: - nácvik srdeční masáže, nácvik dýchání z úst do úst; - kompletní kardiopulmonální resuscitace.	Neodkladná péče v poli. svazek 331 - učební texty VLA

1	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Vyprošťování osob, sběr a odsun raněných, zdravotnické zabezpečení na bojišti: - zhodnocení stavu zraněného, třídění zraněných; - rozhodnutí o druhu první pomoci; - použití základních prostředků pro vyproštění; - vyprošťování, vynášení a polohování raněných: v přímém a mimo přímé ohrožení útokem; - provedení transportu dle povahy zranění.	<u>Pomůcky</u> Výukové filmy Pomůcky první pomoci Obvazový materiál. Lékárníčky vozidel, zdravotnická brašna. Materiál na výrobu improvizovaných prostředků ad.
VŠEVOJSKOVÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL STŘELECKÁ PŘÍPRAVA			
2	Výklad, demonstrace, praktické cvičení	Nauka o zbraní. Základy a pravidla střelby	<u>Příručky</u> Vševojsková příprava 4-2.
20	Předvádění, praktické cvičení	Střelecký nácvik Nácvik střelby Cvičení střelb	<u>Pomůcky</u> organické zbraně jednotlivce, terče, náboje, terénní pomůcky
ODBORNÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL SLUŽEBNÍ ZÁKROKY			
2	Prezentace Výklad Diskuse	Zásady služebních zákroků a použití donucovacích prostředků: - základní pojmy a zásady služebních zákroků; - donucovací prostředky (DP); - zpracování dokumentace použití DP.	<u>Příručky</u> zákon č. 300/2013 Sb. ZP NVP č. 33, <u>didaktické pomůcky</u> odborné pomůcky VP.
1	Výklad Demonstrace Praktické cvičení	Použití zbraně: - základní pojmy; - manipulace se zbraní; - dokumentace o použití zbraně.	
10	Předvádění Praktické cvičení	Služební zákroky, donucovací prostředky, zatčení a odváděcí techniky: - prokazování totožnosti osob; - poutání a prohledávání; - zajištění a předvedení osob.	
ODBORNÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL ŘIDIČSKÁ PŘÍPRAVA			
2	Výklad Diskuse	Legislativní normy pro řízení vozidel, aktuální změny - aktuální změny - postup při dopravní nehodě.	<u>Příručky</u> Právní normy a interní předpisy,
2	Výklad Diskuse	Dopravní výchova - teorie a zásady bezpečné jízdy, - jízda vozidel s právem přednostní jízdy.	

10	Demonstrace Praktické cvičení	Řízení vozidel na cvičné ploše - základní ovládání vozidla, - manipulace s vozidlem v omezených prostorech, zdokonalování řidičské zručnosti v manévrování s vozidlem.	Odborné předpisy Metodické příručky BESIP
4	Demonstrace Praktické cvičení	Řízení vozidla s právem přednostní jízdy - ovládání konkrétních typů VRZ, používání doplňkových světelných zařízení, na místě i za jízdy, nácvič jízdních situací a použití VRZ.	Směrnice pro speciální cvičení řízení vozidel. Vševojsková příprava 7-10
5	Předvádění Praktické cvičení	Základy řízení a pravidla řízení při jízdě v terénu - překonávání překážek a omezených průchodů - jízda po různém druhu povrchu mimo komunikaci, snížená adheze, vyprošťování, samo-vyprošťování a odsun nepojízdného vozidla.	<u>Pomůcky</u> pomůcky BESIP polygon kužely, výtyčky ad.
8	Názorná ukázka, praktické cvičení.	Speciální cvičení v ovládání vozidel. - ofenzivní řízení při napadení vozidla, kolony s VIP.	
	Názorná ukázka, praktické cvičení.	Kondiční jízdy - ovládání vozidla na autocvičisti, - jízda na neveřejných komunikacích, - jízda na komunikacích v provozu.	
ODBORNÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL OCHRANNÁ SLUŽBA			
2	Výklad, diskuse	Výkon služby u oddělení při plnění úkolů VP - poznatky a zkušenosti za minulé období.	ZP a směrnice NVP pro činnost VP.
	Výklad, praktické cvičení	Zásady kontroly, ochrany a střežení zájmových prostor, objektů a skladů.	Zákl-1, NVMO č. 80/2015, Vševojsk 5-7; Směrnice pro výkon služby.
	Výklad, praktické cvičení	Zabezpečení objektů technickými prostředky střežení.	Návody a příručky pro technické prostředky, směrnice pro činnost.
	Praktické cvičení	Praktické použití technických prostředků kontroly vstupu.	Návody a příručky pro technické prostředky.
1	Výklad, praktické cvičení	Zabezpečení místa nálezu podezřelé věci, zbraně, místa havárie.	Směrnice pro činnost IZS
TAKTICKÁ PŘÍPRAVA – VZDĚLÁVACÍ MODUL POLICEJNÍ TAKTIKA			
2	Výklad Diskuse	Plánování ochrany osob. Povinnosti ochránců.	Skripta VP: Ochrana osob

24	Předvádění Praktické cvičení	Taktika osobní ochrany a reakce na útok na chráněnou osobu, místo jednání, letadlo.	Směrnice pro speciální drilová cvičení. Operativní techniky.
6	Předvádění Praktické cvičení	Taktika ochrany a doprovodů osob ve vozidlech	Všeob-P-37. Metodické příručky a pomůcky
	Předvádění Praktické cvičení	Taktika ochrany a doprovodů osob při napadení vozidla, kolony.	Směrnice pro speciální cvičení.
6	Praktické cvičení	Taktika vstupu do budov a místností, zásady prohledávání a čištění.	Zákon 300/2013 Sb.; odborné pomůcky.
6	Praktické cvičení	Odborné taktické cvičení.	Vševojsk 51-12, odborné pomůcky.
149 Celkem hodin		Modul denního výcviku, rozdělen do čtyř týdnů.	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím interních zdrojů VP (Hlavní velitelství Vojenské policie, 2018)

2. Zdůvodnění časové dotace u tematických celků

Návrh úvodního přeškolovacího kurzu odborné profesní přípravy pro řidiče – ochránce, vychází ze zkušenosti předchozích výcviků. Zpravidla se výcvik organizuje samostatně. Tento způsob výcviku se ukázal jako dostatečný pro příslušníky, kteří již profesní zkušenost mají. Opakování. Úvodní přeškolovací kurz je stanoven v délce 4 týdnů po 8 hodinách denně. Počet vyučovacích hodin stanovený u jednotlivých vzdělávacích témat v programu příprav je doporučený. Návrh úvodního přeškolovacího kurzu, jak název napovídá, je pro nové příslušníky ochranné služby. Pro dostatečné zvládnutí dané tematiky, potřebné pro rozšíření znalostí a dovedností (rozvíjení kompetencí) řidiče - ochránce. Soustředěné vzdělávání a příprava jsou plánovány v rozsahu 8 vyučovacích hodin za den, vyučovací hodinu v trvání 50 minut, přestávka 10 minut. Výcvikové hodiny a přestávky mezi nimi lze vzájemně slučovat. Jednotlivá témata lze vyučovat a procvičovat v blocích tak, aby byla optimálně využita technika a bylo využito kapacit zejména střelnic, speciálních cvičišť, učeben apod. Tělesná příprava je plánována tak, aby v úvodním přeškolovacím kurzu bylo odcvičeno 28 hodin. Tělesná příprava slouží především ke zvyšování fyzické kondice. 25 % praktického vzdělávání a výcviku by mělo být provedeno v nočních hodinách.

3. Obecná charakteristika navržených metod a forem výuky

Jednotlivé metody vzdělávání a výuky jsou uvedeny u příslušných tematických celků. Všude tam, kde to bude možné bude využita metoda řízené samo-přípravy s těžištěm v e-learningu. Za hlavní metodu přípravy lze tedy považovat řízené samostudium a dále praktická cvičení, zpravidla doplněná při zahájení krátkým výkladem. Důležitou

metodou výuky je rovněž demonstrace a předvádění, tj. výklad doplněný o ukázky činností, ukázky materiálu apod. K hlubšímu pochopení tematiky se doporučuje doplnit diskusí, v které rozebrat praktické příklady řešení konkrétních situací. Neoddělitelnou součástí DPV bude metoda samostudia, kde lektoři určí obsah tematiky pro samostudium a dobu plnění.

Z hlediska organizačních forem bude převažovat výuka v malých skupinách s využitím kooperativního učení. V menší míře bude uplatněna frontální výuka (při výkladu) v úvodu každého tematického celku. Těžiště některých praktických tematických celků bude spočívat v individuální výuce.

Lektoři budou zahajovat vzdělávání oznámením tématu. Dále vzděláváním ŘO sdělí cíle vzdělávací jednotky. K úkolům lektorů bude patřit kontrola dříve stanovených úkolů pro samostatnou přípravu a poučení o bezpečnosti. Při procvičování každého nového učebního úkolu či činnosti lektoři činnost vzorně předvede v celku a po částech (viz výše, demonstrační metoda), stručně vysvětlí a objasní účel činnosti (metoda výkladu) a poté přistoupí k procvičování (praktický nácvik). V hodnocení lektoři zpočátku dbají na správné a přesné zvládnutí úkolu, později hodnotí i rychlost provedení. Jednotlivé učební úkoly budou procvičovány metodicky tak, aby lektoři měli jistotu zvládnutí procvičované náplně všemi cvičícími řidiči - ochránci. Témata vzdělávání, jednotlivá cvičení a učební úkoly budou lektoři plánovat v metodické posloupnosti od jednoduchého ke složitějšímu, s cílem přiblížení se k reální situaci. V další fázi výcviku lektoři naplánují cvičení v takové obtížnosti, které dovedou řidiče - ochránce na hranici únosného zatížení. Za tímto účelem budou účastníci vzdělávání v průběhu výcviku postupně vystavováni zvyšující se fyzické a psychické zátěži tak, aby každý řidič - ochránce zjistil své možnosti a schopnosti. Při samotném vzdělávání a zejména při praktických cvičeních jsou lektoři povinni trvale dbát na dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví osob a plnit opatření k ochraně životního prostředí a požární ochrany.

Obsah vzdělávání a didaktické prostředky jsou uvedeny v tabulkách u jednotlivých témat. Lektoři vypracují vzorové písemné přípravy a připraví metodické listy. Lektoři jsou odpovědní za přípravu didaktických pomůcek, imitačního materiálu a jiného materiálu a prostředků. Předem musí být provedeny nezbytné dohovy, rekoznoscace přidělené učebny výcvikové základny a provedena průpravná cvičení.

Výstupem navrženého modelu je titul „Absolvent - Řidič ochránce III. stupně“. Záměrem udílení tohoto titulu je zkvalitnění procesu přípravy vojenských policistů, využít vnitřní motivaci účastníků vzdělávání, jejich vůle vyniknout, podpořit soutěživost a ocenit skutečné odborníky řidiče - ochránce, kteří budou schopni předávat své znalosti dál. Jednotlivé dílčí cíle jsou uvedeny v tabulce 2.

4. Ukázka metodického vedení přípravy. (ukázka metodického rozpracování tematického celku)

Metodické rozpracování tematického celku:

Pro ukázkou metodického rozpracování jednotlivého tématu, jsem si s ohledem na citlivost obsahu některých témat modulu, vybral odbornou přípravu – řidičskou přípravu. S ohledem na některé neveřejné části metodiky, bude tato upravena pro použití v této práci.

Téma 1.

Metodický list úvodního přeškolovacího kurzu DPV „Řidičů - Ochránců“ vojenské policie
ODBORNÁ PŘÍPRAVA – ŘIDIČSKÁ PŘÍPRAVA – DOPRAVNÍ VÝCHOVA

Cíl: Seznámit určené příslušníky ochranné služby VP se zásadami bezpečné jízdy a s pravidly používání práva přednostní jízdy, prověření jejich znalostí

Podmínky: - Provést na učebně dle možností s využitím lektora - učitele řidičské přípravy. Lze využít v rámci školení BOZP řidičů.

Metody:

Frontální výuka – Výklad

Výklad teorie téma DOPRAVNÍ VÝCHOVA.

Provést na učebně dle možností s využitím lektora – instruktora řidičské přípravy

Časový rozsah výuky: Dvakrát šedesát minut. Včetně desetiminutové pauzy po odučených padesáti minutách.

Místo: Učebna

Počet účastníků – 30 příslušníků ochranné služby

Řídící výcviku: Instruktor

Řídící na úseku:

Materiální zabezpečení: dataprojektor, magnetická tabule.

Organizace výuky – 120 min:

Úvod 15 minut

1. poučení o bezpečnostních opatřeních při plnění zvláštního cvičení

2. kontrola zdravotního stavu cvičících před zaměstnáním a technické připravenosti výcvikových prostředků

Hlavní část celkem 90 min

1. výklad obsahu, vysvětlení.

2. diskuze

Pauza 10 minut po odučených 40 minutách

Závěr 15 minut

1. kontrola zdravotního stavu cvičících a výcvikových prostředků po zaměstnání
2. vyhodnocení výcviku

Obsah:

1. Dopravní výchova 20 minut

- právní odpovědnost řidiče
- vliv řidiče na bezpečnost jízdy - vnímání, pozornost, zátěž, únava, vliv alkoholu, omamných a psychotropních látek
- rizikové chování skupin řidičů, rozhodování
- vliv prostředí na bezpečnost jízdy
- předvídatost, rozpoznávání a řešení kritických situací, prevence jejich vzniku
- zásady defenzivní jízdy
 - Nepřipustíme, abychom se my nebo náš automobil dostali k limitu svých možností
 - Pozorně sledujeme vozovku a její okolí
 - Pozorně sledujeme ostatní a snažíme se předvídat jejich jednání
 - Každý úkon začneme jen v případě, že jej lze bezpečně provést, jinak jej odložíme
 - Své úmysly dáváme najevo včas a tak, aby byly jednoznačně pochopeny
 - Nejedeme rychle tam, kam nevidíme
 - Vždy zachováváme od ostatních odstup, který nám umožní zvládnutí situace
 - Trasu a čas jízdy si volíme tak, aby odpovídaly našim potřebám a možnostem
 - Budme připraveni ustoupit druhým, i když pravidla hovoří v náš prospěch

2. Teorie řízení 20 minut

- základní fyzikální zákonitosti jízdy automobilu, motocyklu
- adhezní podmínky, zásady ovládání automobilu při snížené adhezi
- vliv technického stavu na bezpečnost jízdy
- ovládací prvky vozidla (rozmístění, seřízení, značení, ...)
- základní řidičské dovednosti (rozjíždění, řazení, brždění, zastavování, couvání)

3. Zásady užívání zvláštního výstražného zařízení

- podmínky, pravidla a zásady užívání zvláštního výstražného zařízení (VRZ) světla modré barvy a zvláštní zvukové výstražné zařízení
- vynucování si práva přednostní jízdy, taktika jízdy
 - vjíždění na hlavní komunikaci, vjíždění do křižovatky z vedlejší, „na červenou“, průjezd křižovatkou
 - zabezpečení průjezdu pro doprovázená vozidla
 - blokování vozidla, vytlačení vozidla ze silnice
 - objíždění nepřehledné překážky, jízda v protisměru, po tramvajovém pásu apod.
- předvídatost, rozpoznávání a řešení kritických situací, prevence jejich vzniku

4. Bezpečnost práce 20 minut

- doba jízdy a odpočinku - stanovené normy /RMO 4/2018, interní předpisy/, způsob realizace, pravidla bezpečnosti práce v silniční dopravě – nařízení vlády

168/2002

- uložení a přeprava nákladu, přeprava služebních zvířat

Literatura k tématu: NV 168/2002 Sb.; Z 361/2000 Sb., RMO-4/2018; Směrnice útvaru pro použití služebních vozidel, Nařízení NVP k výcviku řidičů, odborné předpisy, metodické příručky BESIP.

Téma 2.

Metodický list úvodního přeškolovacího kurzu DPV řidičů - ochránců vojenské policie
ODBORNÁ PŘÍPRAVA – ŘIDIČSKÁ PŘÍPRAVA – ŘÍZENÍ VOZIDEL NA CVIČNÉ PLOŠE

Cíl: Procvičit určené řidiče v základních úkonech řízení služebních vozidel.

Podmínky: Procvičit na cvičné ploše s automobily a motocykly oddělení. U řidičů vozidel vybavených jízdními asistenty cvičit i na vozidlech bez těchto asistentů. Do výcviku se nezapočítává doba strávená přesunem na cvičnou plochu.

Metoda: Frontální výuka – Výklad

Praktický nácvik - téma – ŘÍZENÍ VOZIDEL NA CVIČNÉ PLOŠE.

Provést na vhodné cvičné ploše s využitím lektora – instruktora řidičské přípravy

Doba: celkem 10 hodin. Rozdělení do dvou po sobě jdoucích dnů.

Místo: Letištní plocha vyčleněná pro výcvik řízení vozidel.

Počet účastníků – 8 až 10 příslušníků ochranné služby.

Řídící výcviku: Instruktor řidičské přípravy.

Řídící na úseku:

Materiální zabezpečení: měřicí pásmo, měření času, vozidla přidělená oddělení, výcviková vozidla, dopravní kužely, metodické příručky k řízení vozidel a příručky BESIP.

Organizace výcviku: Výcvik přímo navazuje na téma ODBORNÁ PŘÍPRAVA – ŘIDIČSKÁ PŘÍPRAVA – KONDIČNÍ JÍZDY. Kondiční jízdy slouží k přesunu na cvičiště a zpět pod taktickým tématem. Celkem v rozsahu 10 vyučovacích hodin (600 minut). (Vyučovací hodina v rozsahu 60 min). Výcvik je rozdělen do dvou výukových dnů po 5 hodinách (300 minut). Včetně bezpečnostní přestávky. Tento čas v rozsahu 20 minut každý z výcvikových dnů bude vyčleněn na oběd.

Organizačně jsou oba výcvikové dny stejné.

Úvod (15 minut)

- 1. poučení o bezpečnostních opatřeních při plnění zvláštního cvičení*
- 2. kontrola zdravotního stavu cvičících před zaměstnáním a technické připravenosti výcvikových prostředků*

Hlavní část (250 minut)

- 1. vysvětlení a ukázka provedení jednotlivých cviků*
- 2. nácvik jednotlivých cviků*

3. vyhodnocení a oprava provedení jednotlivých cviků, opětovný nácvik 20 minut přestávka na oběd

Závěr (15 minut)

1. kontrola zdravotního stavu cvičících a výcvikových prostředků po zaměstnání
2. vyhodnocení výcviku

Obsah:

1. Základní ovládání vozidla – řidičská rozcvička (den první, 250 minut)

- 60 minut manévrování při jízdě mezi různými typy překážek
 - vyjíždění a zajíždění do zúženého prostoru – „garáž“ a „podélné stání“
 - slalom mezi jednoduchými body
 - otáčení se ve vymezeném prostoru – s couváním a bez couvání
 - couvání vzad do místa stání na obě strany
- 35 minut pravidelný slalom s procvičením práce s volantem, ovládání pedálů
- 35 minut nepravidelný slalom s procvičením odhadu rychlosti projíždění překážek v úzkém prostoru
- 60 minut „osmičky“ s procvičením práce s volantem při jízdě vpřed i vzad na zpětná zrcátka vnější a vnitřní, natočením řidiče vzad
- rychlé a přesné manévrování mezi na sebe navazujícími různými typy překážek
60 minut

2. Zdokonalování řidičské zručnosti v manévrování s vozidlem (den druhý, 250 minut)

- 120 minut manévrování při jízdě mezi různými typy úzkých a blízce za sebou řazených překážek s nácvikem přesného vedení vozidla a zastavení
- 60 minut rychlé a přesné otáčení na vozovce
- brzdění - ve vyznačeném koridoru, odhad brzdné dráhy, udržení vozidla
-na cíl s odhadem brzdné dráhy k rychlosti
- 60 minut vyhýbací manévry
 - s brzděním, vyhnutím a jízdou
 - s brzděním, vyhnutím a zastavením před další překážkou
 - dvojité vyhýbání tzv. přes dva pruhy – brzdění, vyhnutí a následně dlouhé vyhnutí na opačnou stranu „do protisměru“, „losí test“
 - vyhýbání se neočekávané překážce se zvládnutím smyku vpravo i vlevo
 - vyhýbání se neočekávané překážce za zatáčkou se zvládnutím smyku vpravo i vlevo

3. Jízda zručnosti na čas (den druhý)

- 60 minut jízda přes vybrané překážky pod časovým tlakem

Materiální zabezpečení:

Vozidla přidělená oddělení, výcviková vozidla, kužely, výtyčky apod., metodické příručky k řízení vozidel a příručky BESIP.

Literatura k tématu: Nařízení NVP k výcviku řidičů, odborné předpisy, metodické příručky BESIP.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřila na téma celoživotního vzdělávání dospělých, se specifickým zaměřením na podporu profesních kompetencí u specializovaných činností. Práce si kladla za cíl postihnout vzdělávání dospělých zejména v jeho pedagogické a didaktické dimenze a vzdělávacího obsahu. Cílem bylo vytvoření obecného modelu dalšího profesního vzdělávání pro řidiče - ochránce u ochranné služby Vojenské policie.

Uvedené zaměření se promítlo do struktury práce, členěné do dvou obsahově na sebe navazujících kapitol, na část teoretickou a aplikační. První kapitola na základě rešerše odborné pedagogické a andragogické literatury představila vybrané poznatky o vzdělávání dospělých. Po úvodním vymezení základních relevantních pojmů (učení, vzdělávání, celoživotní vzdělávání, další profesní vzdělávání, kompetence ad.) se text zaměřil na plánovací fázi dalšího profesního vzdělávání dospělých. Pozornost byla věnována problematice analýze vzdělávacích potřeb (jejímž účelem je zjištění, jaké kompetence je potřeba v rámci DPV rozvíjet), stanovení a formulaci cílů vzdělávání, stanovení požadavků na lektory a určení obsahu, forem a didaktických prostředků vzdělávání se zaměřením na vzdělávání dospělých. Závěr teoretické části byl vyhrazen návrhu hodnocení vzdělávací akce DPV.

Aplikační část představuje návrh obecného modelu dalšího profesního vzdělávání řidičů - ochránců Vojenské policie ČR, vypracovaný na základě interního dokumentu Vojenské policie a vlastních zkušeností autora bakalářské práce. V úvodu druhé kapitoly text představil cíle aplikační části a metodický postup. Nezbytným předpokladem pro hlubší pochopení modelu vzdělávání bylo představení základních informací o Vojenské policii ČR a činnosti řidičů - ochránců, přičemž je nutné mít na zřeteli, že detailnější informace o pracovní náplni sledované profese nejsou s ohledem na taktické postupy veřejně přístupné.

Navržený model dalšího profesního vzdělávání se skládá ze tří základních oblastí: 1) všeobecné přípravy, která obsahuje vzdělávací moduly a) právní předpisy, b) tělesná příprava, c) spojovací příprava a d) střelecká příprava.

2) odborné přípravy – která obsahuje vzdělávací moduly a) služební zákroky, b) řidičská příprava a c) ochranná služba.

3) taktické přípravy – která obsahuje vzdělávací modul policejní taktika.

Model DPV řidičů - ochránců VP je zaměřen na rozvíjení kompetencí (cíle vzdělávání) ve všech třech oblastech (doménách) vzdělávání, tj. na rozvíjení znalostí, dovedností i schopností v kognitivní, afektivní i psychomotorické složce osobnosti, s důrazem na psychomotorické dovednosti. Z hlediska formy vzdělávání využívá model převážně řízené vzdělávání na pracovišti a prezenční formu vzdělávání, doplněný o řízenou samo-přípravu a e-learning. Požadavky na výběr lektorů se odvíjejí jednak od obecných profesních požadavků na vzdělavatele a dále pak od obsahu vzdělávání jed-

notlivých tematických celků. Lektory (instruktory) budou převážně mentoři z řad Vojenské policie, za jejich výběr tedy za garanci expertnosti je odpovědný velitel příslušného útvaru.

Z metod vzdělávání je využit převážně výklad (doplněný prezentací) doplněný diskusí jakožto úvod jednotlivých tematických celků následovaný praktickými cvičeními. Obsah vzdělávání a výcviku je naplánován dle didaktických zásad od jednoduššího ke složitějšímu, od názorného k abstraktnímu. Jako organizační forma výuky budou využity zejména frontální výuka, skupinová výuka a kooperativní učení.

Základní vyučovací jednotka trvá 50 minut, vzdělávání bude probíhat převážně v učebnách, v terénu, na polygonu a v reálných podmínkách silničního provozu. Moduly všeobecné přípravy, odborné přípravy a taktické přípravy budou probíhat ve formě ročního vzdělávání, modul zvláštní přípravy ve formě krátkodobých intenzivních kurzů a školení. Jako didaktické pomůcky budou v rámci teoretické přípravy využity převážně interní příručky Vojenské policie doplněné odbornými publikacemi a legislativními normami, v rámci praktické přípravy pak budou využity pomůcky dle charakteru vzdělávacího obsahu. Formativní i sumativní hodnocení bude převážně zakotveno do měřitelných výsledků, tj. do ověřovaných rozvíjených kompetencí (znalosti, dovednosti) prostřednictvím testů, zkoušek a simulací. Z hlediska obsahu vzdělávání se jednotlivé vzdělávací celky vzájemně doplňují s logickou obsahovou návazností, takže všechny tematické celky mají v návrhu obecného modelu DPV řidičů - ochránců VP své nezapustitelné místo. Za jádrové tematické celky lze považovat střeleckou přípravu, řídicí přípravu, ochranu osob, vše-vojskovou taktiku a policejní taktiku.

Závěrem bych chtěl konstatovat, že podle mého názoru byl stanovený cíl bakalářské práce naplněn a že navržený model dalšího profesního vzdělávání s důrazem na jeho plánovací fázi může být inspirací i pro další modely dalšího profesního vzdělávání v jiných profesích.

Seznam použité literatury

ADAMEC, Petr. *Teorie a praxe řízení kvality v celoživotním vzdělávání na veřejné vysoké škole*. Lifelong learning – celoživotní vzdělávání, 2018; roč. 8, č. 2, s. 49-73. ISSN 1804-526X.

AMSTRONG, Michael. *Personální management*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1999. 951 s. ISBN 80-7169-614-5.

BARTOŇOVÁ, H. *Projektování vzdělávací akce pro andragogy*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 101 s. ISBN 978-80-244-3547-3.

BERTL, Ivan. *Jak vzdělávat dospělé. Andragodidaktická doporučení pro vzdělávání dospělých*. 1. vydání. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2017. 75 s. ISBN 978-80-7561-074-4.

BRADNOVÁ, H. a kolektiv. *Encyklopedický slovník*. 1. vydání. Praha: Odeon, 1993. 1253 s. ISBN 80-207-0438-8.

ČAPEK, R. *Moderní didaktika. Lexikon výukových a hodnotících metod*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 602 s. ISBN 978-80-247-3450-7,

DOLEJŠÍ, Ladislav a kolektiv. *Vojenská policie*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Vojenský historický ústav, 2018. 157 s. ISBN 978-80-7278-737-1.

DOLEJŠÍ, Ladislav a kolektiv. *Vojenská policie*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Vojenský historický ústav, 2016. 157 s. ISBN 978-80-7278-675-6.

DOLEJŠÍ, Ladislav, PALEČKOVÁ, Petra, ČERMÁK, Jan a kolektiv. *Vojenská policie*. 2. doplněné vydání. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2011. 109 s. ISBN 978-80-7278-555-1.

DOLEJŠÍ, Ladislav, PALEČKOVÁ, Petra, ČERMÁK, Jan a kolektiv. *Vojenská policie*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2007. ISBN 80-7278-428-8.

DOLEŽALOVÁ, J. *Vzdělávání – výuka – cíle – obsah vzdělávání*. Interaktivní text z obecné didaktiky. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2004. 71 s. ISBN 80-7041-030-2.

DUŠOVÁ, Bohdana. *Pedagogika a didaktika*. I. část. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita, 2006. 57 s. ISBN nevedeno.

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava. *Management vzdělávání*. In: TROJAN, Václav, TURECKIOVÁ, Michaela, TRUNDA, Jiří, DVOŘÁKOVÁ, Miroslava. *Přístupy k managementu vzdělávání v kontextu České republiky*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze Pedagogická fakulta, 2015, s. 9-16. ISBN 978-80-7290-867-7.

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava. *Úvod do teorií vzdělávání dospělých pro andragogy*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 65 s. ISBN 978-80-244-3541-1

DVOŘÁKOVÁ, Miroslava. *Úvod do evaluace a hodnocení ve vzdělávání dospělých pro andragogy*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013a. 73 s. ISBN 978-80-244-3542-8.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Management lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 485 s. ISBN 978-80-7179-893-4.

FIBICHOVÁ, Naděžda. *Další vzdělávání pracovníků jako andragogický problém*. 1. vydání. Strakonice: vydáno nákladem autorky. 65 s. ISBN 978-80-270-0143-9.

GRECMANOVÁ, Hana, HOLOUŠOVÁ, Drahomíra. *Pedagogika*. 1. vydání. Olomouc: UP v Olomouci, 2016. 76 s. ISBN 80-244-1470-8.

HAUSENBLAS, Ondřej, KOŠTÁLOVÁ, Hana., MIKOVÁ, Šárka. a kol. *Klíčové kompetence na gymnáziu*. 1. vydání. Praha: Výzkumný ústav pedagogiky, 2008. 65 s. ISBN 978-80-87000-20-5, s. 9.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

HLADÍLEK, Miroslav. *Kapitoly z obecné didaktiky a didaktiky vzdělávání dospělých*. 1. vydání. Praha: Univerzita J. A. Komenského, 2009. 185 s. ISBN 978-80-86723-75-4.

HLAVNÍ VELITELSTVÍ VOJENSKÉ POLICIE. *Programy zdokonalovací přípravy Vojenské policie*. Praha: 2016. Interní materiál.

JEŘÁBEK, Jaroslav, KRČÁLOVÁ, Stanislava, HLUČÍNOVÁ, Lucie a kolektiv. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 104 s. ISBN neuvedeno.

KALHOUS, Zdeněk., OBST, Oto. *Školní didaktika*. 1. vydání. Praha: Portál, 2002. 448 s. ISBN 80-7178-253.

KEŘKOVSKÝ, Miroslav., VYKYPĚL, Oldřich. *Strategické řízení. Teorie pro praxi*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. 172 s. ISBN 80-7179-578-X.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Vojenská policie*. 2. doplněné vydání. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2017. 34 s. ISBN neuvedeno.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Strategie celoživotního učení České republiky*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2007. 92 s. ISBN 978-80-254-2218-2.

KOMENSKÝ, Jan, Amos. *Didaktika velká*. 3. vydání. Brno: Komenium, učitelské nakladatelství, 1948. 252 s.

KOUBEK, Josef. *Personální práce v malých a středních firmách*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2007. 261 s. ISBN 978-80-247-2202-3, s. 141.

LINDR, Josef. *Přínos společenskovedních předmětů na technické univerzitě jako kvalita výuky*. Lifelong learning – celoživotní vzdělávání, 2018; roč. 8, č. 2, s. 8-34. ISSN 1804-526X.

LOKŠOVÁ, Irena., LOKŠA, Josef. *Tvořivé vyučování*. 1. vydání. Praha: Grada, 2003. 208 s. ISBN 80-247-0374-2.

MAŇÁK, Josef. *Nárys didaktiky*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1991. ISBN 80-210-1124-6.

MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. 1. vydání. Praha: Portál, 2013. 704 s. ISBN 978-80-262-0714-2.

MENŠÍKOVÁ, Jana (editorka). *Vojenská policie*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2014. 30 s. ISBN nevedeno.

MUŽÍK, Jaroslav. *Principy, formy a metodika vzdělávání dospělých*. 1. vydání. Praha: Rozlet, 2011. 46 s. ISBN 978-80-904824-2-5.

NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. 1. vydání. Praha: Academia, 1995. 590 s. ISBN 80-200-0525-0.

OBST, Oto. *Obecná didaktika*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. 179 s. ISBN 978-80-244-4916-6.

PALÁN, Zdeněk. *Základy andragogiky*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola J. A. Komenského, 2002. 206 s. ISBN nevedeno.

PÍŠOVÁ, Michaela, HANUŠOVÁ, Světlana, KOSTKOVÁ, Klára, a kolektiv. *Učitel expert: jeho charakteristiky, a determinanty profesního rozvoje*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 233 s. ISBN 978-80-210-6681-6.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 1. vydání. Praha: Portál, 1997. 495 s. ISBN 80-7178-170-3.

PUTNOVÁ, Anna., SEKNIČKA, Pavel. *Etické řízení ve firmě*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007. 167 s. ISBN 978-80-247-1621-3.

RYBIČKA, Jiří, ČAČKOVÁ, Petra. *Vliv stanovených návazností mezi vysokoškolskými předměty na kvalitu výuky*. Lifelong learning – celoživotní vzdělávání, 2018; roč. 8, č. 2, s. 35-48. ISSN 1804-526X.

ŘEHOŘOVÁ, Milena. *Využití asertivního přístupu v procesu vzdělávání dospělých*. In: VETEŠKA, J. (editor). *Celoživotní učení pro všechny - výzva 21. století*. 1. vydání. Praha: Univerzita J. A. Komenského, 2014, s. 177-187. ISBN 978-80-7452-047-1.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 1. vydání. Praha: ISV nakladatelství, 1999. 298 s. ISBN 80-85866-33-1.

ŠERÁK, Michal. *Možnosti a bariéry v zájmovém vzdělávání dospělých*. In: TURECKIOVÁ, M. (editor). *Další vzdělávání jako nástroj rozvoje jednotlivce i společnosti*. 2008. Praha: Educa Service, ve spolupráci s Českou andragogickou společností, 2008, s. 33-46. ISBN 978-80-87306-00-0

ŠIROKÝ, J. a kolektiv. *Tvoříme a publikujeme odborné texty*. 1. vydání. Praha: EDIKA, 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

TURECKIOVÁ, Michaela a kolektiv. *Trendy a možnosti rozvoje dalšího vzdělávání dospělých v kontextu sjednocující se Evropy*. Praha: Educa Service ve spolupráci s Českou andragogickou společností, 2010. ISBN 978-80-87306-06-2.

TURECKIOVÁ, Michaela., VETEŠKA, Jaroslav. *Význam kvalifikací a kompetencí v profesním vzdělávání dospělých*. In JANÍK, T., KNECHT, P., ŠEBESTOVÁ, S. (editoři) *Smíšený de-*

sign v pedagogickém výzkumu: Sborník příspěvků z 19. výroční konference České asociace pedagogického výzkumu. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 62–67. ISBN 978-80-210-5553-7.

VAŠÁTKOVÁ, Danuše. *Vybraná témata pedagogické psychologie*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamu, 2003. 64 s. ISBN 80-7041-641-6.

VAŠUTOVÁ, Jaroslava., MARINKOVÁ, Helena., SEMRÁD, Jiří., ŠKRABAL, Milan VELETA, Richard. (editoři). *Příprava koordinátorů školních vzdělávacích programů na odborných školách*. 1. vydání. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2010. 445 s. ISBN 978-80-87063-29-3.

VETEŠKA, Jaroslav, TURECKIOVÁ, Michaela. *Vzdělávání a rozvoj podle kompetencí. Kompetence v andragogice, pedagogice a řízení*. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008a. 135 s. ISBN 978-80-86723-54-9.

VETEŠKA, Jaroslav, TURECKIOVÁ, Michaela. *Kompetence ve vzdělávání*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008b. 160 s. ISBN 978-80-247-1770-8.

ZORMANOVÁ, Lucie. *Obecná didaktika. Pro studium a praxi*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2014. 239 s. ISBN 978-80-247-4590-9.

.

Elektronické zdroje

ANDRES, Pavel., VALIŠOVÁ, A.©. *Elektronizace ve vzdělávání, fenomén současné doby*. [online] Masarykův ústav vyšších studií, ČVUT v Praze [cit. 15. 12. 2018]. Dostupné z: http://jaroslavbalvin.eu/wp-content/uploads/2014/10/Andres_Valisova.pdf

Jednota školských informatiků ©. *Formální, neformální a informální*. [online]. [cit. 2. 12. 2018] Dostupné z: <http://digivzdelavani.jsi.cz/slovnicek/formalni-neformalni-a-informalni>

Kolektiv autorů ©. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. [online]. MŠMT ČR [cit. 4. 12. 2018] Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_2020_web.pdf

Ministerstvo obrany ČR©. Výběrové řízení k VP.[online]. Army.cz [cit. 25. 12. 2018] Dostupné z: <http://www.vp.army.cz/vyberove-rizeni-k-vp>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR©. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. [online]. [cit. 2. 12. 2018] Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_2020_web.pdf

Ministerstvo vnitra ČR – Sbírka zákonů ČR ©. *Zákon č. 179/2006 Sb., zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (§ 2 písmeno b)*. [online] [cit. 8. 12. 2018]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=179/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Ministerstvo vnitra ČR – Sbírka zákonů ČR©. *Zákon č. 60/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění*. [online] [cit. 8. 12. 2018]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=111/1998&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Ministerstvo vnitra ČR – Sbírka zákonů ČR©. Zákon č. 300/2013 Sb., o vojenské policii. [online] Ministerstvo vnitra ČR – Sbírka zákonů. [cit. 21. 12. 2018]. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=300/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

MOŠEK, Petr. ©. *Kompetence*. [online] Univerzita Palackého Olomouc [cit. 3. 12. 2018]. Dostupné z: <https://www.kmosek.cz/pojem/kompetence>

PALÁN, Zdeněk©. *Intencionální působení učení*. [online]. Andromedia.cz [cit. 2. 12. 2018] Dostupné z: <http://www.andromedia.cz/andragogicky-slovník/socialni-uceni>

POUŠEK, Lubomír©2006. *Modely vzdělávání včera a dnes*. [online] iHned.cz [cit. 3. 12. 2018]. Dostupné z: <https://modernirizeni.ihned.cz/c1-18648900-modely-vzdelavani-vcera-a-dnes>

SHABU, M.©2017. *Jak ochránit velvyslance? Vojenská policie tvrdě trénuje na Kábul*. [online] Lidovky.cz [cit. 2. 1. 2019]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/noviny/video-jak-ochranit-velvyslance-vojenska-policie-trenuje-na-ka-bul.A170510_183922_In_domov_ELE

ŠÁDA, Pavel ©2018. *Celoživotní vzdělávání v ČR: legislativa a statistika*. [online] Medium.com [cit. 2. 12. 2018] Dostupné z: <https://medium.com/edtech-kisk/celoživotní-vzdělávání-v-čr-legislativa-a-statistika-2bf2df78e2a9>

Univerzita Palackého Olomouc©. *Programy Celoživotního vzdělávání dospělých*. [online] [cit. 2. 12. 2018]. Dostupné z: <https://ccv.upol.cz/programy-programy-celozivotniho-vzdelavani>

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1 Základní schéma dalšího profesního vzdělávání</i>	13
<i>Obrázek 2 Jednotlivé fáze DPV</i>	15
<i>Obrázek 3 Schéma modelu dalšího profesního vzdělávání řidičů - ochránců VP.....</i>	31

Seznam tabulek

Tabulka 1 Obecná didaktická východiska modelu DPV řidičů - ochránců	30
Tabulka 2 Jednotlivé moduly a jejich cíle	32
Tabulka 3 Modul Všeobecná příprava – časová dotace jednotlivých tematických celků	32
Tabulka 4 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Právní předpisy	33
Tabulka 5 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Etika	35
Tabulka 6 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Tělesná příprava	36
Tabulka 7 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět OPZHN.....	37
Tabulka 8 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět: Spojovací příprava...	38
Tabulka 9 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Topografická příprava	39
Tabulka 10 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Zdravotnická příprava	40
Tabulka 11 Modul Všeobecná (vše-vojenská) příprava: předmět Střelecká příprava ..	41
Tabulka 12 Modul Všeobecná Odborná příprava – časová dotace jednotlivých tematických celků	42
Tabulka 13 Modul Odborná příprava: předmět Služební zákroky	43
Tabulka 14 Modul Odborná příprava: předmět Psychologie	44
Tabulka 15 Modul Odborná příprava: předmět Řidičská příprava.....	45
Tabulka 16 Modul Odborná příprava: předmět Dopravní a pořádková služba	48
Tabulka 17 Modul Odborná příprava: předmět Ochranná služba	49
Tabulka 18 Modul Odborná příprava: předmět Pyrotechnická služba.....	51
Tabulka 19 Modul Taktická příprava – časová dotace jednotlivých tematických celků	51
Tabulka 20 Modul Taktická příprava: předmět Vše-vojsková taktika	52
Tabulka 21 Modul Taktická příprava: předmět Policejní.....	53
Tabulka 22 Modul Zvláštní příprava.....	57
Tabulka 23 Celková časová dotace modelu DPV řidičů - ochránců	57
Tabulka 24 Návrh tematického plánu Úvodního přeškolovacího kurzu DPV řidičů - ochránců	61

